

2. lpp. Gunārs Laicāns no *Augstā nama*.
3. lpp. Jaunais budžets — ko tērēsim, kā dzīvosim?
4. lpp. «Ieslodzītajiem uzstādīja impregnētas kartona saliekamas teltis.»
5. lpp. Ēvelīte, nazis, smilšpapīrs. Un gadiem krāta meistarība.
6. lpp. Velga, «Silva» un Marika.
7. lpp. Jānis Balodis no *Talantu akadēmijas*.
8. lpp. Dundagas Kaupēna spožums un posts.

KĀDĀ NOVADĀ DZĪVOSIM?

Negaidīts bija Talsu rajona padomes priekšsēdētāja Ģirta Kalnbirzes paziņojums televīzijā un raksts *Talsu Vēstīs* par nepieciešamību veidot vienu milzīgu Talsu novadu. Kā jauno ierosmi vērtē mūsu pagasta padomes priekšsēdētājs un pārējie deputāti, kā — Saeimas deputāts un bijušais Dundagas pašvaldības vadītājs?

Austris Kristapsons:

«*Talsu Vēstīs* lasījām pagasta padomes priekšsēdētāja Ģirta Kalnbirzes rakstu, ka jāveido viens kopīgs Talsu novads un ka rajona pašvaldību vadītāji par to esot vienojušies. Ar mums gan nekas nebija runāts! 15. februārī rajona padomes sēdē Kalnbirze klātienē nāca ar savu redzējumu: jāveido viens novads, tā varot iekļauties 6 novadu pilotprojektā un 9 pilsētu atbalsta programmā.

Kā Talsi var saņemt finansējumu? Tikai tad, ja visas rajona pašvaldības vienojas par kopīgu novadu, Talsu pilsēta kā novada centrs saņem 23 miljonus eiro. Turklāt šī nauda nav skaldāma, citām pašvaldībām no tās nekas netiktu, arī pārējām rajona pilsētām nekā. Ja Talsi apvienotos tikai ar dažām pašvaldībām, tad Talsi šos miljonus nesaņem. Tātad Talsu ieinteresētību var saprast.

Skumji, ka Tautas partija visus aprēķinus un ieceres veikusi aiz pārējo pašvaldību mugurām. Šāds scenārijs neapmierina ne tikai mani, bet arī pārējo pagasta padomju priekšsēdētājus. Taisnība, ieminoties par Dundagas novada izveidi, Kolkas un Rojas pagasta vadītāji uzreiz kategoriski izslēdza šādu iespēju.

Ja mēs neko nedarām, tad 2009. gadā Dundagas pagastu pret mūsu gribu var pievienot Talsu novadam. Nevīlus nāk prātā padomju laiks, kad izlēma *augšā*, aizmuguriski, viena partija ar varu visus piespieda. Pats bēdīgākais ir tas, ka infrastruktūra nav tādā līmenī, lai pievienojoties Talsiem, mūsu ļaudis neko nezaudētu un varētu dzīvot līdzvērtīgi taleniekiem un tiem, kas Talsu tuvumā.

Bēdīgi lasīt, ka Ēdoles pagastā pārdod pili par diviem miljoniem latu, lai kaut cik tiktu galā ar infrastruktūru un varētu pievienoties

Kuldīgas novadam. Tas ir tas, kas sagaida mūs. Kas draud pēc apvienošanās? Vai Talsu novadam vajadzēs mūsu pili, tautas namu, *Mazo skolu*? Skaidrs, ka ne. Kas notiks ar kultūras dzīvi? Atsūtīs autobusu no Talsiem un aizvedīs cilvēkus uz pašākumu centrā. Te mēs pilnīgi pānīksim.

Rajona pagastos tuvākajos divos trīs gados vajadzētu ieguldīt 155

su izstrādātos projektus, nepieciešami 4 miljoni 830 tūkstoši latu, tad divos trīs gados varētu puslīdz sakārtot infrastruktūru un domāt par apvienošanos ar Talsiem. Pagaidām nav nekādu cerību, ka apvienojoties iegūsim naudu.

23. februārī tiekos ar pašvaldību lietu ministru Aigaru Štokenbergu, lai visu pamatīgi apspriestu. Ja stingri norunāsim, ka likumos un savstarpējos līgumos starp pašvaldību un ministriju paredzēt, kā sev iegūt vajadzīgo finansējumu, tad varētu runāt par apvienošanos nākotnē. Pretējā gadījumā apvienoties nevar.

To lieku pie sirds arī mūsu deputātiem, ka jāaizstāv mūsu 3800 iedzīvotāju intereses. Neesam taču atcēlušī lēmumu veidot Dundagas novadu! Viegli mēs nepadosimies.»

• Pagasta padomes priekšsēdētājs Austris Kristapsons un Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja Rita Podkalne sveica Ivanovu ģimeni, kurā ir šogad pirmais jaundzimušais mūsu pagastā. Kādā novadā dzīvos Agnese Ivanova? A. Auziņa foto

miljonus latu, lai īstenotu jau sagatavotos projektus. Valstij šādas naudas nav. Mūs Dundagā uztrauc ūdenssaimniecības projekts, mēs nezinām, kad iegūsim Kohēzijas fonda naudu, lai uzsāktu darbību. Turklāt paredzētās naudas, miljona un 560 tūkstošu latu, nemitīga sadārdzinājuma apstākļos būs jau divreiz un trīsreiz par mazu.

Bet finansējumu vajag arī iecerētajai sporta hallei, pašvaldības dzīvokļu sapošanai, pilij! Īstenojot mū-

Gunārs Laicāns:

«Atcerēsimies vēsturi! 1867. gadā vietnieku pulks ievēlēja pirmo Dundagas pagasta vecāko — Frici Adamoviču. 1943. gadā deviņpadsmitais un toreiz pēdējais pagastvecis bija Kārlis Rozenfelds, man vēl laimējās ar viņu tikties. 1949. gadā likvidēja apriņķus un pagastus, ieviesa ciematus. Kad 1990. gadā atjaunoja iedalījumu pagastos, par pirmo priekšsēdētāju kļuva Arnis Tapovs. Pēc tam ievēlēja mani,

Redaktora ziņa

Zaudētās ilūzijas

Liela daļa no mums brīvības rītausmā skatījās uz neatkarību atguvušo, kapitālisma autiņos tīto Latviju gandrīz kā uz tūlītēju Paradīzi zemes virsū. Iestājušās morālās pagiras. Tik daudzi ir prom *īrijās* (ne tikai tautsaimniecisko apstākļu mudināti!), tik daudzi pārziemo iekšējā emigrācijā.

Vai gan vēl būtu jābrīnās, ka valsts pašcieņu var mierīgi pārdot, kā smejies, likumīgās demokrātiskās vēlēšanās ievēlēts parlaments? Vai jābrīnās, ka novada izveidi grib uztipt no *augšas*, pasniedzot to kā «visas tautas» ilgu papildījumu?

Ne velti mūsu deputāti, jautāti par politiskajām spēlēm, atcerējās padomju laikus. Tik līdzīgi paņēmieni. Īstenība ir tā, ka mainās valsts iekārtas, bet cilvēka daba ne. Vismaz pēdējos pāris tūkstošos gadu tā palikusi nemainīga. Varmāka ir varmāka feodālismā, sociālismā un kapitālismā. Patiess draugs ir draugs antīkajā pasaulē un mūsdienās Latvijā. Nemainīga ir mīlestība un naidis, pašuzupurēšanās un nodevība, varas un naudas kāre...

Nav vairs maldu un nepamatotu cerību. Un tas nūdien ir labi.

Alnis Auziņš

tagad priekšsēdētājs ir Austris Kristapsons.

Arnolds Vērdiņš, kas deviņpadsmit gadus vadīja izpildkomiteju, savulaik man stāstīja, kā no centra noteica visu dzīvi. Attīstījās Talsi, bet pārējās rajona vietas nīkuļoja. Vai gribam atgriezties pie tādas centralizācijas? Mēs piecpadsmit gados Dundagā esam daudz izdarījuši. Nepareizi pārmet, ka mēs nesot attīstījušies. Nedrīkst sajaukt cēloņus ar sekām. Tā ir valdības tuvredzīgā politika, kas nav ļāvusi pagastiem pietiekami attīstīties. Ceļi jāatjauno un platjoslas internets jāpieslēdz valstij, tas nav pašvaldības uzdevums.

Mums sola treknos gadus. Citiem vārdiem, runa ir par Eiropas Savienības naudu, un to labāk varot izmantot viens milzīgs novads. Bet kam atlēks lielākais labums? Talsos vajag jaunu bibliotēku, sporta halli, slīmnīcu, tas prasa miljonus!

Negribu nevienu biedēt, bet sāks darboties centrnieciskais likums, un vispirms jau uz Talsiem mēģinās pārvilināt intelektuālos spēkus. Šādā milzīgā novadā arī nebūs vietas ne laikrakstam *Dundadznieks*, ne Veselības un sociālās palīdzības centram, ne Attīstības nodaļai, ne vidusskolai.

No ministra Aigara Štokenberga tagad dzirdu, ka Talsu rajonā runājot, it kā Dundagas ļaudis vēloties pievienoties Talsiem. Bet vai dundadzniekiem par to kāds ir vaicājis?

Ceru, ka deputāti par to spriedīs. Te var saskatīt līdzību ar robežlīgumu. Aiziet pie Talsiem nozīmētu pārdot Dundagas neatkarību, tā būtu nodevību pret ļaudīm. Neviens Dundagas deputāts savā priekšvēlēšanu programmā nav rakstījis par nodomu pievienoties Talsiem. Tāpēc tagad deviņiem deputātiem būtu jāsaņem savs vārds, nevis aklī jāpakļaujas, sak, ko tad nu mēs, bet gan gudri jāizlemj, pamatoti jāizskaidro un jāpierāda sava nostādne. Es uzskatu, ka jābūt savam, Dundagas novadam.»

Aldons Zumbergs:

«*Talsu Vēstīs* varējām lasīt, ka Laidze grib apvienoties ar Talsiem. Tad jājautā, kāpēc abas pašvaldības vēl nav sēdušas pie sarunu galda? Acīmredzot kaut tas traucē. Es saprotu, ka Talsiem vajag paplašināties. Tad uzreiz vajadzētu investīcijas sociālajai infrastruktūrai. Talsiem ar Laidzi kopā tam līdzekļu nepietiek. Tāpēc jākoncentrē visa rajona līdzekļi. Ja mēs piekristu iet vienā novadā, mēs veicināsim Talsu pilsētas attīstību vēl daudzus gadus, bet paši panīktu.

Apvienības veido vai nu funkcionālas, vai nu teritoriālas. Padomju Savienība bija teritoriāla, Eiropas Savienība ir funkcionāla apvienība. Kaut kāda apvienība Talsu rajona robežās būtu jāveido, rajona pašvaldība šajā laika posmā ir vajadzīga. Bet arī pašvaldībām jābūt savām tiesībām — rīkoties ar tām piekritīgiem nodokļiem. Valsts mums neuzticas, bet, koncentrējot varu, grib īstenot teritoriālo reformu.

Pazemojoša un bīstama ir valdības nostādne: ja jūs apvienosieties, tad dabūsiat papildu līdzekļus. Tātad valstij līdzekļi jau ir tagad. Vai tie pieder kādam ministram? Kāpēc tos jau pašlaik neliek lietā? Ar attīstībai domāto naudu nedrīkst dancināt pagasta padomes.

Nobeigums 2. lappusē

Martā

3. III bērnu dziesmu konkurss *Cālis un Gailis* 2007.

22. III Ziemeļkurzemes pašvaldību jauniešu festivāls *Sadraudzības tilti*.

25. III komunistiskā genocīda upuru piemiņas brīdis pie šķeltā akmens, pēc tam pili pie tējas tases.

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Turpinājums no 1. lappuses

Kādreiz piespieda apvienoties kolhozos, draudot fiziski izrēķināties. Tagad piespiešanas līdzeklis ir nauda.»

Valdis Rande:

«Uzskatu, ka Dundagas attīstībai vislietderīgāk ir veidot pašai savu novadu. Ja tagad būtu jāizšķiras, tad es balsotu par šādu izvēli.»

Ēriks Bērzkalns:

«Ģirta Kalnbirzes priekšlikumu neatbalstu, jo tas atgādina kolhozu laikus: toreiz arī solīja visādus labumus, lai tikai visi apvienotos vienā. Piemēram, ierīkot trolejbusu līniju no Dundagas uz Vīdali. Ko devusi šī centralizācija, redzam. Tagad draud tas pats.

Lasot Ģ. Kalnbirzes rakstu *Talsu Vēstīs*, biju pārsteigts — visi pagasti, izņemot Mērsragu, it kā piekrituši Talsu novada izveidei.

Ja tas kaut ko dod, mūsu pagasta deputātiem jāsanāk kopā, jānoskaidro viedokļi un jāpauž sava nostāja. Oficiāli gan Dundagas pagasta deputātus par šādu priekšlikumu neviens nav informējis, par to esam

uzzinājuši no publikācijas presē.»

Uldis Katlaps:

«Man nav pilnīgi noteikta viedokļa par Dundagas pašvaldības iesaistīšanos kāda novada sastāvā. 2009. gada pašvaldību vēlēšanas notiks jaunajos novados, tātad arī Dundaga tad jau ietilps kādā novadā. Protams, Dundaga vislabāk attīstītos kā novada centrs, bet uz šo lietu jāskatās pietiekami tautsaimnieciski, turklāt jābūt skaidram, vai tas vispār ir iespējams. Patlaban tiek pieļauta doma, ka Dundaga varētu būt Dundagas novada centrs, kurā ietilptu pašreizējās Dundagas, Kolkas un Rojas pašvaldības. Bet es maz ticu, ka Roja un Kolka labprātīgi piekristu šādam novadam. Ja šīm pašvaldībām būs iespēja izvēlēties — piesaistīties Talsu vai Dundagas novadam (ar centru Dundagā), tad tās izvēlētos Talsu novadu. Tas nozīmē, ka Dundaga paliktu viena. Tā tas 2009. gadā nevarēs būt, un līdz ar to Dundagu visticamāk ar likumu pievienos Talsu novadam. Ja īstenojas šāds scenārijs, tad sliecos domāt, ka Dundagai izdevīgāk būtu piesaistīties Talsu novadam jau ta-

gad un iegūt līdzekļus līdz ar jaunizveidotā novada izveidi savas infrastruktūras uzlabošanai. Tas pats variants (piesaistīšanās Talsu novadam) varētu būt izdevīgākais Dundagai, ja izveidojas cits novads, kurā Dundaga nav centrs.

Visu apkopojot, secinu: Dundagai izdevīgāk būtu palikt kā novada centram, bet, ja tas nav iespējams, tad izdevīgāk būtu kļāt Talsu novada izveidē, tādējādi sakārtojot Dundagas infrastruktūru. Lai pieņemtu lēmumu, jābūt skaidram, kāda aina veidojas vienā vai otrā gadījumā.»

Guntis Pirvits:

«Neko jau īsti nezinām, ir tikai ziņas presē. Esmu pret lielo rajona novadu, un diez vai kāds mani pārliecinās par pretējo. Dundagas pagastā esam pietiekami daudz ko sakārtojuši, mums ir vidusskola, rajonā vislielākais bērnudārzs, vairākas veco ļaužu mītnes. Ja būsīm Talsu novadā, kurš garantēs, ka tajā būs arī Dundagas deputāti, kas varēs aizstāvēt Dundagas intereses?

Pārmaiņas teritoriālajā ziņā vajadzīgas, bet tāpēc jau bija izpēte un varianti, ar ko mums apvienoties. Nezinu, no kurienes radusies doma par Talsu novadu. Varbūt tā ir varas koncentrācija valstī.»

un pašvaldību komisijā un Pieprasījumu komisijā (visaktuālāko jautājumu izskatīšana, piemēram, pēdējā laikā par pretgripas vakcīnām), kā arī vēl divās apakškomisijās: Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas Bērnu tiesību aizsardzības un Sociālo un darba lietu komisijas Nodarbinātības apakškomisijā. Vēl esmu ievēlēts Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Parlamentārās asamblejas (EDSO) Latvijas delegācijā, Valsts centrālajā zemes komisijā, kur izskata strīdus par zemi, un parlamentārajās grupās sadarbībai ar Francijas parlamentu, ko vada Sandra Kalniete.

Uzskatu, ka mūsu parlaments ir pārāk savrups. Es vēlētos dundadzniekus nelielās grupās iepazīstināt

daudz sīkākus ceļvežus. Viens no tiem piedāvā tūristam labas iespējas ceļot un atpūsties Dundagas pusē. Maršrutu bukletos atzīmētas naktsmītnes, kafejnīcas, kultūras objekti, gidi un citas noderīgas ziņas.

Talsu rajona tūrisma informācijas centrs izdevis ļoti priecīgās krāsās bukletus par dižgaru pēdām mūsposē (arī Krišjāņa Barona un Ernesta Dinsberga), par *zaļo* dzīvošanu (t.sk. Ritas Bumbieres unikālais dāliju dārzs, bioloģiskā saimniecība *Jaunlīdumi* un vides veselības saimniecība *Jumari*), par telpu iekārtojumu, par mākslinieku darbnīcām, par našķiem, par tradīcijām un svētkiem.

Lai iekārtotu kultūrvēstures ekspozīciju Dundagas pilī, joprojām aicinām atsaukties tos, kuriem mājās saglabājušies dažādi senāki un ne tik seni amatnieku vai māsaimniecības darbarīki, priekšmeti, kultūrvēstures liecības (arī fotogrāfijas), it īpaši saistībā ar pils vēsturi. Priečasimies redzēt *padomju šarma* priekšmetus — tiem laikiem raksturīgos priekšmetus, atribūtiku, gan vispār no mūsu puses, gan no aizliegtās zonas (kas sākās pie Jaundundagas).

Dundagas tūrisma centrs darbam no 15. maija līdz 31. oktobrim **meklē gidu**, kas vadītu ekskursijas angļu valodā. Lūdzu pieteikties laikus!

Alanda Pūliņa,
tūrisma informācijas centra vadītāja,
tālruni 3232293, 29444395

Imants Zingniks:

«Tas ir sarežģīts jautājums. Ideāli būtu, ja kopā novadu veidotu Dundagas, Kolkas un Rojas pagasts, bet ziemā nav vienprātības. Baidos, ka Dundaga viena pati nepaivilks, iedzīvotāju mums ir par maz. Vēl jau gan nekas neizšķiras, līdz 2009. gadam ir laiks.»

Una Sīla:

«Man nav oficiālas informācijas, tāpēc nekādu lēmumu šobrīd nevaru pieņemt. Ja Talsiem ir savs variants, tad viņiem jāinformē mūs, ja Dundagai ir savs variants, jāzina arī tas. Ja ir vēl kāds, esmu gatava uzklaut arī to. Kad man būs skaidrs, kādi plusi un mīnusi katrā gadījumā mūs sagaida, tad arī izvēlēšos Dundagai izdevīgāko.»

Smaida Šnikvalde:

«Mani stipri izbrīnīja televīzijā dzirdētais par jauno modeli — apvienot visas mūsu rajona pašvaldības vienā novadā. Neviļus nāk atmiņā tie laiki, kad valdīja viena partija, kad *augšā* izlēma un *apakšā* atlika izpildīt. Mazliet dīvaini tas šķiet tagad, bet laikam vara un naudu allaž ies roku rokā. Šajā gadījumā redzu *vadošās* partijas vēlmi nostiprināt varu pēc iespējas plašākā teritorijā. Talsi ir Tautas partijas pilsē-

ar Saeimas darbu, jo labāk vienreiz redzēt, nekā simtreiz dzirdēt. Īpaši gribu sadarboties ar vidusskolu.

— Jūsu nostāju robežlīguma jautājumā atspoguļo jūsu balsojums — pret. Bet kāds ir jūsu, politiķa vērtējums: kāpēc notiek tā, kā notiek, un kādas var būt šāda robežlīguma risinājuma sekas, — neņemot okupācijas faktu?

— No vēstures zināms, ka mazo valstu likteni izspēlē lielvalstis. Nevaru apgalvot, ka arī tagad vienojušās ASV un Krievija, tomēr šķiet, ka esam tikai bandinieki lielajā spēlē. Un to visu pasniedz draudu un solījumu mērcē: ja neparakstīsim šādu robežlīgumu, tad būs tādi sliktumi, ja parakstīsim, tad būs labumi...

Plenārsēdēs ilgi un asi diskutē-

ta, un, pievienojot pārējās teritorijas, šīs partijas ietekme palielinātos.

Turklāt nav pieņemams veids, kā tas notiek. Vajadzīgajās vietās par visām varītēm iebalso vēlamos cilvēkus, pārlietu liela vara koncentrējas viena cilvēka rokās, īpaši ar lauksaimniecību saistītu svarīgu jautājumu risināšanā.

Gribot negribot, jādomā, ka valdība šādi grib novērst tautas uzmanību no cita ļoti svarīga jautājuma — no robežlīguma ar Krieviju.

Uzskatu, ka mums viens milzīgs Talsu novads neder. Jau tagad zināmi Talsu pilsētas dižās ieceres, un tāpēc māc šaubas, vai mēs kā nemale ko labu iegūsim. Paši labi zinām savas vajadzības, mums ir izstrādātas pagasta attīstības prioritātes. Vai jaunajam novadam tas būs tikpat svarīgi, stipri šaubos. Mūsu mazajos ciemos jau tā palikuši vai vieni vienīgi pensionāri un tie, kas vēl var atrast darbu tuvumā. Jaunieši pēc skolas beigšanas parasti aizbrauc uz neatgriešanos. Vai lielā novada modelī kaut kā veicinātu mazo ciemu attīstību?

Domāju, ka jālauj izteikties pēc iespējas vairāk cilvēkiem un viņu domas nedrīkst neievērot.»

Iztaujāja Alnis Auziņš
un Diāna Sīliņa

Rīgā, Rīgā, tā vien saukā

Gunārs Laicāns. No Rīgas raugoties

Vairāk nekā trīs mēnešus mūsu bijušais pagasta padomes priekšsēdētājs strādā Saeimā. Lūdzu Gunāru Laicānu pastāstīt par savu jauno darbu un izklāstīt savas domas par robežlīgumu.

— Kā esat iejuties *Augstajā namā*? Kādi ir jūsu darba pienākumi?

— Psiholoģisko barjeru esmu pārvarējis. Daudz kas bija jāapgūst no jauna, īpaši Saeimas kārtības rullis un likumprojektu virzība. Likumprojekti mēdz būt ļoti sarežģīti, tāpat darbs frakcijā un komisijās,

kur likumprojektus sagatavo. Ceturtdienās plenārsēdēs apspriežam likumprojektus, debatējam, reizēm aplūkojam sešdesmit un vēl vairāk jautājumu.

Kā zināms, mēs, septiņi TB/LNNK frakcijas deputāti, esam pozīcijā. Es darbojos Valsts pārvaldes

Tūrisma informācijas centrā

Tūristi daudz vaicā par iespēju iegādāties atklātnes, ko nosūtīt mājiniem. Tālab esam izdevuši astoņas skatu kartītes par mūsu tūrisma objektiem.

Trīs kartītes veltītas Dundagas pilij, pa vienai Kubalu skolai-muzejam, luterāņu baznīcai, Arvidam Blūmentālam (ar piemiņas zīmi *Krokodils*) un Krišjānim Baronam (ar Valpenes piramīdu). Izdosim arī aplokšnes ar Dundagas simboliku.

Šogad budžetā esam iecerējuši karšu izdevniecībā *Jāņa sēta* no jauna izdot ļoti pieprasīto detalizēto pagasta karti, kā arī papildināt jau stipri sarukušos Dundagas pils bukletu

krājumus.

Ar jaunajām atklātnēm un pils bukletiem pagastu pārstāvējam gadskārtējā starptautiskajā tūrisma izstādē, kas notika Ķīpsalā no 9. līdz 11. februārim. Tur kopā ar citu Talsu rajona tūrisma centru pārstāvjiem reklamējām jau pagājušajā gadā izdoto ceļvedi *Pa septiņ'* (kur katrai nedēļas dienai domāts savs maršruts, tā aptverot visu rajonu), kā arī katram maršrutam no jauna izdotus

Pieteiksim un īstenosim vietējos sabiedriski nozīmīgos projektus

2007. gada 9. februāra *Latvijas Vēstnesī* Lauku atbalsta dienests izsludināja atklāto projektu iesniegumu pieņemšanas uzsākšanu pasākumam *Vietējo rīcību attīstība Ziemeļkurzemes partnerības biedrībā Ziemeļkurzemes biznesa asociācija*.

Projekta pieteikumus var sagatavot un iesniegt nevalstiskās organizācijas saskaņā ar Ziemeļkurzemes stratēģijas programmu, no-

formējot tos pēc 18.07.2006. MK noteikumos Nr. 601 minētajām prasībām. Tuvākas ziņas pa tālruni 3237856 (Raitis) vai 3237857 (Gunta).

Sagatavotie projektu pieteikumi jāiesniedz līdz 9. martam Dundagā, Pils ielā 14 (Dundagas pilī, Attīstības nodaļas telpās).

Gunta Abaja,
Attīstības nodaļas vadītāja

Atstarotāji arī Dundagā

Latvijas Krājbankas klientu apkalpošanas centros visā Latvijā parādījušies atstarotāji, kurus par brīvu var saņemt jebkurš bankas apmeklētājs. Bankas vadība nolēma, ka atstarotāji — *Krājbankas* lauviņa — par brīvu pieejami jebkuram, kas to vēlas. Tas darīts tādēļ, lai vairāk Latvijas iedzīvotāju būtu drošībā un nekļūtu par upuriem savai neuzmanībai, mērojot

neapgaismotus ceļu posmus bez atstarojošiem elementiem apģērbā.

Krājbankas zaļā lauviņa ir atceļojusi arī uz Dundagu, lai kļūtu par sabiedroto ikvienam, kurš iegriežīsies *Latvijas Krājbankas* Dundagas klientu apkalpošanas centrā! Jautā jiet pēc atstarotāja, un jūs to saņemsiet!

L. Klāva

Naudas lietas

Budžeta gaismā

Zinta Eizenberga, finanšu speciāliste:

«22. janvāra pagasta padomes sēdē apstiprināja pašvaldības 2007. gada budžeta plānu. Pamatbudžeta ieņēmumu plāns ir Ls 1 159 941, bet izdevumu — Ls 1 177 258 (izdevumu daļā iekļauts līdzekļu pārpalikums no iepriekšējā gada). Speciālo līdzekļu budžeta ieņēmumi — Ls 121 526, bet izdevumi Ls 118 838. Speciālo līdzekļu budžeta ieņēmumus lielākoties veido dabas resursu nodoklis un autoceļu (ielu) fonda līdzekļi, kas šogad plānoti gandrīz divreiz vairāk nekā pērn.»

Andris Kojro, izpilddirektors:

«Kā redzam no finanšu speciālistes skaidrojuma, tad izglītībai atvēlētā pamatbudžeta izdevumu lielākā daļa. Daudz līdzekļu esam paredzējuši sociālajai nodrošināšanai, Veselības un sociālās palīdzības centram. Visai daudz atvēlam kultūrai.

Mūsu budžets vispirms atspoguļo to, ka minimālā darba alga pieaugusi no 90 līdz 120 latiem. Tā kā mūsu darba samaksa ir saistīta ar minimālās darba algas kāpumu, tad arī budžetā tā ir ievērojami pieaugusi.

Šogad pabeigs pērn aizsāktos vērienīgos virtuves atjaunošanas darbus abās skolas ēkās un pirmsskolas izglītības iestādē *Kurzemīte*. Pašvaldībai sava līdzfinansējuma daļa — 50 000 latu par padarīto — jāsamaksā šogad. Šajā summā ietilpst arī *Mazās skolas* logu nomaiņa.

20 000 latu budžetā atvēlēti kapličas celtniecībai. Kapličas uzcelšanai gan vajag vismaz divtik lielu summu. Jādomā, kā izdevīgi pārdot kādu pašvaldības nekustamo īpašumu, lai iegūto naudu ieguldītu šajā darbā.

No Ceļu fonda saņemsim 116 000 latu. Esam arī sekmīgi piedalījušies ERAF projektā par satiksmes drošības uzlabošanu Dundagas centrā. Dabūsim 15 000 latu ietves izbūvei Talsu ielā no baptistu baznīcas līdz Andreja Upīša ielai. Tai jātop vasarā, un tas būs liels ieguvums. Par fonda līdzekļiem tīrām ceļus un ielas no sniega, bīstamos posmus kaisām ar sāli, cērtam krūmus gar ceļmalām, greiderējam ceļus, uzberam granti, uzstādām ceļa zīmes. Kādu ceļa posmu varēsim noasfaltēt, piemēram, Stacijas ielu. Tā kā notiks darbi ūdenssaimniecības projektā, Sporta ielā ar jauna seguma uzklāšanu jānogaida, jo nebūtu prātīgi noasfaltēt un tad uzlauzt.

Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas nodaļai budžetā esam paredzējuši 12 000 latu dzīvojamā fonda atjaunošanai. Te vērojam lielu atšķirību, jo salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem šī summa augusi apmēram desmit reizes. Agrākos gados varējām līdzēt tikai atsevišķiem cilvēkiem krīzes gadījumā. Tagad esam nolēmuši pakāpeniski izremontēt pašvaldībai piederošos brīvos dzīvokļus —, kur vajag, tur nomainīt grīdas, durvis, pārmūrēt krāsnis. Tā pamazām gribam radīt izremontētu dzīvokļu krājumu, pirmām kārtām *Nevejas skolā*, arī *Vīdāles skolā* un *Baltajā skolā*. Tos piedāvāsim tiem maznodrošinātiem, kas noslēguši īres vai nomas līgumu un godprātīgi maksā paredzēto.

20 000 latu paredzēti sporta halles skiču projekta sagatavošanai. Tam jābūt gatavam aptuveni maijā. Tad jādomā, kā rīkoties tālāk, lai

Pamatbudžeta izdevumi sadalīti šādi:

42% izglītībai

no tiem
54% vidusskolai,
28% bērnudārzam,
18% mākslas un mūzikas skolai

19,25%

sociālajai nodrošināšanai

79% Veselības un sociālās palīdzības centram, 11% pabalstiem trūcīgajiem iedzīvotājiem, 4% bāriņtiesai, 6% palīdzība nevalstiskajām organizācijām

13,21%

brīvajam laikam, sportam un kultūrai

12,71%

dzīvokļu un komunālajai saimniecībai un vides aizsardzībai

8,62% izpildvarai

2,91%

sabiedriskajai kārtībai, transportam un citiem izdevumiem

1,3% neparedzētiem gadījumiem

sagatavotu tehnisko projektu, — vai nu ņemt kredītu, vai meklēt politisko partiju palīdzību. Bet tas vairs nav budžeta akmeņi cirsts.

3000 latu atvēlēti, lai *Kurzemītē* ierīkotu telpu jaunai grupai. Vairāk nekā divdesmit bērnu jau gaida rindā.

Pilij nepieciešams vienu veco katlu aizstāt ar jaunu. Lai gan šogad mēs vēlmju sarakstu neveidojām, šo varētu saukt par vēlamo darbu. Pēdējie gadi pierādījuši, ka nodokļus pašvaldībai maksā labi, budžetu izpildām ar uzviju, un tas ļauj pēc deviņiem mēnešiem, precizējot budžetu, atlicināt naudu dažiem svarīgiem, budžetā iepriekš neieplānotiem darbiem. Varbūt arī nākamruuden spēsim rast naudu jauna katla iegādei pils katlumājā.»

Valdis Rande, Veselības un sociālās palīdzības centra vadītājs:

«Ar mūsu centram apstiprināto budžetu esmu apmierināts. Pērn tas bija Ls 136 939, šogad — Ls 153 606, tas ir, neietverot mūsu sociālās rehabilitācijas projekta naudu. Pieaugums ir tikai uz algu rēķina. No pirmā janvāra vairs nesam pagasta struktūrvienību, bet pagasta iestāde ar savu reģistrācijas numuru. Tas nozīmē, ka esam kļuvuši patstāvīgāki, vairāk varam lemt par saviem ienākumiem un izdevumiem, brīvāk pārlikt naudu no vienas kabatas otrā. Protams, pašvaldība joprojām mūs dotē, citādi mēs neizdzīvotu. Arī savus ienākumus šogad plānojam palielināt par 11 tūkstošiem latu. No valsts dabūsim lielāku finansējumu, un arī paši esam palielinājuši maksu par ilgstošajām sociālajām gultām. Lai gan nevarējām atļauties lielāku naudu remontiem, iekļāvām budžetā nelielu summu viena kabineta

izveidei. Mūsu grāmatvedei un lietvedei vajadzēs savu kabinetu.

Kopumā mūsu sākumā prasīto summu samazināja par Ls 1900, galvenokārt samazinot degvielas naudu. Mēs to uztvērām ar izpratni. Ja degvielai nepietiktu, mēs varam novirzīt līdzekļus no citām sadaļām.

Atsevišķs ir pabalstu budžets, ko

izskaidroja, mēs neprecizitātes novērsām un visu saskaņojām.

Ar šo gadu viss būtu kartībā, tomēr daži jautājumi mani uztrauc. Esmu vairākkārt līcis pie sirds deputātiem, ka vienu dienu nebūs, kas mūsu iestādē strādā. Pirmām kārtām jādomā par maiņu zobārstiem. Ne no Rīgas, ne no Talsiem neviens šeit strādāt nenāks. Esmu ierosinājis vidusskolā uzrunāt vecāko klašu audzēkņus, kas grasās studēt stomatoloģiju. Gan jau kāds jaunietis atrastos. Pašvaldība piedāvātu noslēgt līgumu, mēs studiju laikā maksātu zināmu stipendiju, savukārt jaunais speciālists pēc mācībām dažus gadus strādātu Dundagā. Tāpat ģimenes ārstiem un medmāsām jāgatavo maiņa. Par to jādomā jau tagad.

Noveco arī iekārtas. Rentģena aparāts ir no pagājušā gadsimta piecdesmitajiem gadiem. Gods un slava mūsu darbiniecei Aivai, kuras izgatavotie uzņēmumi neko neatpaliek no Rīgas bērnu slimnīcas uzņēmumiem, taču aparāts ir pēdējā maizē un mums var aizliegt to izmantot. Šogad vēl iztiksim, bet tuvākā nākotnē vajadzēs iegādāties jaunu. Tas prasa 25000 līdz 30000 latu. Priecājos, ka priekšsēdētājs Austris Kristapsons šo jautājumu izprot.»

Uldis Katlaps, vidusskolas direktors:

«Skolas budžets tāpat kā iepriekšējos gadus ir tāds, ka skola spēj normāli veikt mācību iestādes uzdevumus, bet nepietiek naudas skolas attīstībai. Tam cenšamies piesaistīt līdzekļus no citiem avotiem. Iepriekšējos gadus ir izdevies gūt naudu materiāli tehniskās bāzes attīstībai, kā arī *Mazās skolas* jumta un logu nomaiņai. Visi jūtam, ka vēl aizvien turpinām apgūt ar Tautas partijas atbalstu pagājušā gada budžeta grozījumos piesaistīto naudu, būtiski pārkārtojot ēdināšanas bloku abās skolās ēkās un bērnudārzā. Esam iesnieguši skolas ēku renovācijas projektus, lai varētu piesaistīt līdzekļus arī šajā gadā un nākamajos.

Analizējot 2007. gada vidusskolas budžetu, varam secināt, ka liels pieaugums tāpat kā citās iestādēs ir

darbinieku algās, kas skaidrojams ar minimālās algas pieaugumu valstī. Algas un sociālais nodoklis veido 33,7% no visa skolas budžeta. Tāpat kā pērn skolas budžetā esam paredzējuši vienas klašu telpas remontu *Mazajā skolā* un divu klašu remontu *Lielajā skolā*. Lielu budžeta daļu tērējam autotransporta pakalpojumiem, lai skolēni un skolotāji varētu nokļūt dažādās olimpiādēs, sacensībās, skatēs. Skolas budžetā ir paredzēti Ls 2,50 uz skolēnu mācību grāmatu fonda atjaunošanai, kas, protams, ir ļoti maz, zinot, ka vienas mācību grāmatas cena reti ir mazāka par Ls 3,50. Bet mēs priecājamies arī par šādu summu, jo ir pašvaldības, kurās naudas mācību grāmatu fonda attīstībai nav vispār vai ir ļoti niecīga. Skolas budžetā 31 tūkstoši latu ir transporta izdevumu kompensācijas par sabiedriskā transporta izdevumiem un samaksai par *Auto un Būve* pakalpojumu (skolēnu pārvadājumi).»

Sarmīte Sirkele, pirmsskolas izglītības iestādes *Kurzemīte* vadītāja:

«Mūsu iestādei galveno budžeta pieaugumu veido algu kāpums saistībā ar minimālās algas palielināšanu. Klāt vēl nāca algas jaunākas grupas darbiniekiem un otrai pavārei. Arī pārējās izmaksas palielinājušās tādēļ, ka sadārdzinājusies malka un elektrība.

Galvenais, kas šogad jāpaveic, — jāizremontē telpas jaunai grupai, jāieliek jaunas gultas, galdiņi, krēslī. Visi darbi kopā ar līgumstrādnieku algām veido mazliet pāri par pieciem tūkstošiem latu. Apmēram Ls 2000 atvēlēti pavisam sīkiem remonta darbiem, no tiem Ls 1000 — daļējam jumta šahtu remontam. Malkas iegādei tērēsim Ls 3600. Esam paredzējuši Ls 981 jaunu virtuves trauku iegādei. Atjaunotā virtuve izvirza savas prasības. Par Ls 300 iegādāsimies veļas mašīnu, bet par Ls 750 ceram tikt pie datoru ar interneta pieslēgumu.»

Apkopoja Alnis Auziņš

**Pili, Attīstības nodaļā,
otrdien, 13. III, plkst. 10.00
Valsts ieņēmumu dienesta seminārs.**

Kultūras centrā

Atgādināšu, kādos pulciņos iespējams iesaistīties.

Koris pirmdienās plkst. 19.00 aicina dziedātājus, gan sievietes, gan vīriešus. Nākamais ir Dziesmu svētku gads, un arī mūsu korim ir izredzes tur piedalīties, tāpēc priecājamies par katru jaunu balsi, kas pievienojas koristiem.

Jau vairākus gadus meitenes aizrāvušas ar **līnijdejam**, rīko pasākumus kopā ar citām rajona līnijdejo-tājām. Nāc, pamēģini, varbūt iepazī-tiesies! Mēģinājumi trešdienās plkst. 19.00.

Aerobikas cienītājus aicinām ceturtdienās plkst. 17.30.

Vēderdejas ir kaut kas jauns un eksotisks. Atsaucība ir liela. Nodar-bības notiek gan vidusskolā meite-nēm, gan pārējiem pili trešdienās plkst. 18.00.

Nupat atsācis darboties **amatierteātris** Vairas Kamaras vadībā. Mēģinājumi otrdienās un ceturtdienās plkst. 18.00. Ir cilvēki, kas labprāt spēlētu teātri, bet it kā gaida uzaicinājumu. Izmantojiet izde-vību darīt to, pēc kā sirds tiecas!

Ļoti vēlamies, lai ikkatrs atrastu

kaut ko sev piemērotu. Nāciet arī ar saviem priekšlikumiem!

Šogad nauda pasākumiem mums piešķirta pagājušā gada līmenī. Centīsimies rīkot pasākumus bērniem, jauniešiem un visiem pārējiem. Priecājamies, ka uz atpūtas vakariem pēdējā laikā nāk aizvien vairāk cilvēku. Tas nozīmē, ka vismaz reizi mēnesī jārīko pasākums, lai dundadznieki varētu atpūsties, draugu lokā padejot. Diemžēl pils nav tā vieta, kur rīkot jauniešu diskotēkas. Šis jautājums jau ilgstoši netiek risināts.

Nedaudz par iecerētajām kultūras norisēm šajā gadā.

Martā notiks bērnu dziesmu konkurss *Cālis un gailis 2007*, aicinām uzņēmējus atbalstīt savu *Cāli* un *Gaili*.

Aprīlī mūs gaida Lieldienu pasākums (8. IV) un Dundagas jauno talantu koncerts (8.IV).

Maijā pils dienā (12. V) izdzīvo-sim viduslaikus kopā ar bruņiniekiem, viduslaiku amatniekiem un mūziķiem. Nākamajā dienā būs Māmiņu dienas koncerts.

Jūnijā sāksim ar bērnu svētkiem

(1. VI), kad gribam iepriecināt bēr-nus ar rotaļām, sacensībām un ci-tām izklaidēm. 23. VI Līgo vakars parkā.

7. jūlijā svinēsim Dundagas svētkus. Esam iecerējuši koncertu *Dziesma manai Dundagai* rīkot tieši tad, jo pils zāle šim pasākumam ir kļuvusi par šauru. Aicinām koncer-ta dalībniekus jau sākt meklēt dziesmas un gatavoties.

Vasarā un arī septembrī centīsimies aicināt koncertēt pazīsta-mus māksliniekus, kā arī rīkot balles parkā.

Rudens atnāks ar Zinību dienu, Miķeļdienas jampadraci, Lāčplēša dienu, 18. novembra pasākumu, kad kā allaž godināsim pagasta la-bākos ļaudis. Un tad jau būs klāt Ziemassvētki un Jaunais gads.

Par gaidāmo ziņosim gan *Dundadzniekā*, gan afišās. Žēl tikai, ka tās joprojām ātri noplēš... Mūsu kvēlākā vēlēšanās ir, lai jūs apmek-lētu mūsu pasākumus un piedāvātās nodarbības, lai kopīgi padarītu Dundagas kultūras dzīvi saistošāku un daudzveidīgāku!

*Smaida Šnikvalde,
kultūras centra vadītāja*

Ciemos

JAUNDUNDAGA

Turpinājums. Sākumu skatīt 10. (56.), 11. (57.) un 1. (58.) numurā.

Par nespējnieku uztura normām

Dundagas pagasta patversmē 1940. g.

Dundagas pagasta valdes protokols Nr.7, 1940. g. 8. feb. Nespējnieku patversmē pie kopgalda novietoti nespējniekiem noteikta sekojoša uztura norma mēnesī vienai personai:

Produkti	Daudzums	Vērtība (Ls)
Rudzu milti	9 kg	1,71
Miežu putraini	2,5 kg	0,50
Bīdelēti kviešu milti	1 kg	0,45
Liellopu gaļa	2 kg	0,80
Cūkgaļa	1 kg	1,00
Sviests	1 kg	2,00
Reņģes	2 kāli	0,50
Kartupeļi	20 kg	0,80
Cukurs	1 kg	0,70
Piens	10 litri	1,20
Sāls	0,2 kg	0,02
Skābēti kāposti	0,75 kg	0,15
Garšvielas		0,30
Ziepes	0,5 kg	0,37
Kopā		Ls 10,50

Izraksts no LVVA 5770. fonda 2. apraksta 5. lietas *Dundagas pagasta valdes protokoli 1939. g. un 1940. g. līdz 1. VI* veikts 05.04.93. *Kubalu skolas-muzeja materiāli (KSM)*

VĀCU LAIKS

Koncentrācijas nometnes *Kaiservald* filiāle Dundagā

1943. un 1944. gadā Jaundundagā atradās koncentrācijas nometnes *Kaiservald* filiāle. Par to rakstījuši vēsturnieki Marģers Vestermanis, Andrievs Ezergailis un Bernhards Press. Materiālus vākusi arī Jautrīte Freimute.

No **Marģera Vestermana** atmiņu stāsta: «1943. gada pavasarī esesiešu virspavēlniecība Berlīnē nolēma Ziemeļkurzemē izveidot tankodromu esesiešu tanku vienībām. Te bija paredzēts izveidot pastāvīgus SS garnizonus un izveidot esesiešu palīgsaimniecības — tā saucamās SS bruņinieku muižas. ... 1943. gada vasarā ģenerālkomisāra Drekslera pilnvarotais Heine publicēja uzsaukumu vairāku Ventspils un Talsu apriņķa pagastu iedzīvotājiem, kurā paziņoja, ka šo pagastu civiliedzīvotājiem nāksies pārcelties uz dzīvi Zemgalē, Latgalē un citur, kur viņiem ierādīs saimniecības. Iecerētā iedzīvotāju pārvietošana notika daļēji. ... Tankodroma, ceļu, baraku u.c. celtniecības darbus veica militārizētā celtniecības firma *Wachs*

VĀCU LAIKI

Jaundundagā un citur Dundagā

Ieraugot laikrakstā *Dundadznieks* biedrības veikala stiklotās durvis, no bērniības nāk atmiņā tēva brauciens no Dundagas uz mājām Nevejā caur Jaundundagu. Jau pēc kara tā bija taisnākā taciņa uz skolu Dundagā visiem, kas nāca pa Mazirbes ceļu, — no līkuma pretī *Vangaļu* mājām, pa taciņu uz *Jeičiem*, uz veco pagastmāju pie Blumberga mājām ārā uz Vīdales ceļu un tālāk uz Dundagu — kā pa šnori.

Pa šo pašu taciņu mēs ar Zuzi Vikštrēmu uz vācu armijas pirti Jaundundagā nesām pusdienas Zuzes pusbrālīm Fricim Napskim, kas bija tur iekārtojies, lai pamuktu no darba armijas. Bijušajā kooperatīva veikala vienā galā bija ierīkota

und Sohn, kuras vadība atradās Valdemārpilī. Par darbaspēku izmantoja holandiešu karagūstekņus un galvenokārt ebrejus, kurus atveda no Rīgas Mežaparka koncentrācijas nometnes *Kaiservald*. Tā radās koncentrācijas nometnes *Kaiservald* filiāles Popervālē un Dundagā. ... 1944. gada jūlija vidū likvidēja Dundagas nometni un ieslodzītos dzina tālāk

Mums, ieslodzītajiem, tika uzstādītas speciālas impregnētas kartona saliekamas teltis. Kartona biezums bija kādi 4 mm. Siltumam teltis aplikām apkārt līdz jumtam (apm. 1,5 m augstumā) velēnas. Telts vidū stāvēja maza dzelzs krāsniņa ar dūmvadu jumta centrā. Tās atgādināja apmēram eskimosu jurtas.

uz Kuldīgu, tad Liepāju.»

Vilnis Petrovics: «Jaundundagā starp veco pagastmāju un invalīdu māju bija iekārtota ebreju nometne. Sagūstītie dzīvoja saliekamās astoņstūru barakās un remontēja Mazirbes ceļu starp Kurču staciju un Nevejas skolu.»

Ābrama Špungina atmiņas par Dundagas koncentrācijas nometnē pavadīto laiku (1943 — 1944)

«Dundagā vēl nometne nebija ierīkota, nekas nebija sagatavots, un mēs pāris nedēļas dzīvojām SS karavīru apsardzībā tagadējā Dundagas tautas nama lielajā zālē. Mēs vēl bijām civilās drēbēs. Uz krūtīm un muguras, kā arī pa bikšu šuvēm bija uzkrāsotas ar eļļas krāsu rupjas baltas strīpas. Mati nogriezti pilnīgi un kājās rupji izdobtas, smagas, no zaļa koka izgatavotas koka tupeles. Šīs tupeles apgrūtināja staigāšanu, sevišķi no un uz darbu (uz Jaundundagu). ...

Mūsu nometne tika uzcelta Jaundundagā iepretim vecajai «nabagu mājai», tagadējai slimnīcai. Tās celtniecība veicās ātri. Galvenais jau bija apjot nometnes teritoriju ar trīskāršu dzeloņdrāšu žogu un sardzes torņiem. Vāciešiem un sardzei bija uzceltas divas koka barakas. Mums, ieslodzītajiem, tika uzstādītas speciālas impregnētas kartona saliekamas teltis. Kartona bie-

pirts, otrā galā veļas mazgātava, bet pa vidu — dezinfekcijas kamera. Ko Fricis tur īsti darīja, nezinu, bet fakts bija viens — Fricis nelaida garām iespēju tikt pie palagiem, dvieļiem, krekļiem, un mēs ar Zuzi tos pusdienu maizes somās transportējām uz mana tēva mājām Jaunmuižas *Bitniekiem*, kur patvērumu bija guvusi Dundagas miesnieka Napska meita Marta ar bērniem Frici, Zuzi, Viju un Ritu.

Kādā jaukā dienā mūs sasniedza satraucoša vēsts — vācu pirts nodegusi, zaldātiņi apakšveļā, cits pat kails ar veļu rokās dabūjuši mukt uz tuvējo veco pagastnamu. Martai uztraukums liels, jo vācu lauku žandarmērija turēja darbiniekus aizdomās par ļaunprātīgu dedzināšanu. Ko tas nozīmēja, saprot tikai tas, kurš karu pārdzīvojis.

Zaldāti, ejot pirtī, saņēma tīru veļu, bet formas tērpus vajadzēja

zums bija kādi 4 mm. Siltumam teltis aplikām apkārt līdz jumtam (apm. 1,5 m augstumā) velēnas. Telts vidū stāvēja maza dzelzs krāsniņa ar dūmvadu jumta centrā. Tās atgādināja apmēram eskimosu jurtas. Teltis bija bez grīdas, tās vietā bija izbērti salmi, kurus gan visu laiku nemainīja. Salmi bija īsts netīrumu un infekciju perēklis. Tādā teltī ar apm. 20 m² grīdas platību dzīvoja līdz 30 cilvēku. Vasarā teltīs bija neizsakāmi karsts, ziemā drausmīgi auksts. Ja kāds visu nakti kurināja krāsniņu, tad kājas vai dega, bet galva sala. Mainīt stāvokli nevarēja, jo nebija vietas, visi gulēja kājām pret centru. Iziet no telts

naktī nedrīkstēja. Tādā gadījumā sardze no torņiem šāva bez brīdinājuma. Drīz sāka pienākt jaunas ieslodzīto partijas no Mežaparka nometnes. Jaundundagas nometnes ieslodzīto skaits 1943. g. beigās sasniedza tūkstoti.» **KSM**

Ilga Vitmane: «Nometne bija tur, kur tagad mazdārziņi un arī ceļa otrā pusē. Mūs vācu laikā izdzina ārā. Pārcēlāties mežā, pāris kilometru tālāk, pie *Čiekuriem*. Tur veda tos žīdus, kas bija nomiruši. Katru dienu tur strādāja pārsimt žīdu, klēti lika darbarīkus. Ieslodzītie šausmīgi daudz mira. Mēs kādus trīssimt saskaitījām. To, ka viņus tur būtu šāvuši, gan es neredzēju. Es domāju, ka tas ir izrunāts. Žīdi paši izraka bedri. Briesmīgi laiki! Mamma teica, ka viņai visi nervi beigti. Tēvs arī sacīja, ka to nevar vairs izturēt. Smaka arī bija. Zeme sasalusī, cik tad dziļus kapus izraka.

Reiz pa ceļam uz Dundagu es pārsviedu pāri nometnes žogam maizes kukulīti. Tur jau vienmēr ieslodzītie gaidīja. Vācu sargkareivis to redzēja un uzsauca, ko es darot. Atbildēju, ka neko. Viņš teica, lai vairs nedarot. Bet citādi nekas sliktis nenotika — ne man, ne ieslodzītajiem, arī maizi neatņēma. Vācieši bija samērā cilvēčīgi.»

Kārlis Ludevigs: «Vācu laikā tieši uz to pusi, kur nogriežas uz veco pagastmāju, pa daļai uz mūsu ze-

mes, bija geto. Tā bija Fricsonu tan-tes zeme. Tagad tur ir mazdārziņi. Kad atnācu no Vācijas, onkulis tur ara, un mēs izrakām koka tupeles, karotes un citas lietas. Par vācu laiku zinu no tantes stāstītā. Ieslodzītie žīdi dzīvojuši apaļās presētas papes būdās. No rīta, kad viņi nostādīti ierindā, allaž sacēlies milzīgs troksnis, gūstekņi no dažādām zemēm, katrs ar savu valodu un skaļi. Tad viņi iejūgti ratos, cits vilcis, cits stūmis, un tā devušies taisīt *Jauno Eiropu*. Tā tautā sauca to vietu — kad brauc uz Pāci un tagad pagriežas uz stādaudzētavu, tur kara laikā mežā taisīja tanku darbnīcu.

Vācu laikā vietējos dzina ārā no mājām. Pienāca ziņa, ka no *Apšeniekiem* jāaiziet. Bet mana tante nebrauca vis. Vienu dienu ienāk Ostenzakens, tas, kas bija pilī komandants, un prasa, kādēļ nebraucot? Dēls (viņš domājis mani) no Vācijas rakstot, ka viņam tur tik labi klājas... Tā lauzītā latviešu valodā runājis. Mans tēvs vēlāk stāstīja, ka gribējis vilkt Ostenzakenam ar šotaku... Vācieši bija ierādījuši *Dambenieku* mājas Kazdangā. Bet ne onkulis, ne tante nav braukuši. Nākamajā dienā žīdi klāt un krāmē visas mantas ārā. Tad nu manējie aizbraukuši uz *Būkaltiem*, kur bijusi rūme. Mūsu mājās iemitinājušies latviešu virsnieki.»

I.V.: «Tepat pretī mūsu mājai *Gruzdīnos* (tagad *Ausmas*) vāciešiem bija klubs. Blakus veikals, tur bija ierīkota noliktava. *Graudiņos* atgriezāties kara laikā beigās. Lopi mums visu vācu laiku palika te, Jaundundagā. Reiz, izslaukusi govīs, es ar kannām gāju uz *Čiekuriem*. Pa ceļam mani apturēja divi vācu zaldāti. Vāciski mācēju. Izstāstīju, no kurienes uz kurieni eju, viņi paskatījās, ko es nesu, un atlaida mani.»

Vija Purmale: «Otrā pasaules kara laikā no mūsu mājām arī bija izdzīti ārā, aiz Pāces dzīvojuši. Mamma vācu laikā mācījās Rīgā Daiļamatniecības skolā, izmācījās par grāmatšēju. Mācoties iepazīnās ar manu tēvu, kas skolā bija strādājis par pasniedzēju, un apprecējās. Tēvs man ir no Skaistkalnes, un Dundagas slimnīcas dakteris *Purmalis* varētu būt tēva attāls rads.»

I.V.: «Vācu laikā pagastmājas ēka bija pilna ar vāciešiem.»

Maiga Lūse: «Vācu laikā dzīvoju pie *Vecbūkaltiem*, bet vienreiz atnācu uz kino vecajā pagastmājā. Jaundundagā pusi māju nodedzināja kara beigās. Arī veco patērētāju biedrības veikalu, sarkanu ķieģeļu ēku. Pašreizējais ir krievlaikos celts.» **I.V.:** «Mājas nodedzināja esesieši.»

mums sagādāja lielu uzjautrinājumu. Finiera saplākšņa tanka make- tu, uzmontētu uz rāmja ar četriem riteņiem, vācu zaldātiņi ar gariem striķiem vilka pa nelielu dzelzceļa posmu, citu zaldātu izšautās tanku dūru galviņas ietricās turpat netālu zemē un, kūleņus mezdamas, ne-

Bijušajā kooperatīva veikala vienā galā bija ierīkota pirts, otrā galā veļas mazgātava, bet pa vidu — dezinfekcijas kamera. Zaldāti, ejot pirtī, saņēma tīru veļu, bet formas tērpus vajadzēja nodot ievietošanai dezinfekcijas kamerā, un ugunsgrēks bija sācies tieši tur.

aizripoja pat līdz tankam. Instruktors blāva nelabā balsī un mētājās ar rokām, īsts teātris!

K.L.: «Kara beigās vācieši saņēmuši maldīgas ziņas, it kā krievi jau nākot iekšā, un steigā pametuši Jaundundagu. Braukuši motociklos ar blakusvāģi, un no tā zaldāti ar deglodēm šāvuši šindeļu jumtos. Kā lode trāpījusi, tā jumts aizdedzies. Tā toreiz nodegušas daudzas mājas, piemēram, *Austrumi*, un no tām pulku nav atjaunotas.»

Nodegusi arī feldšerpunkta ēka pie *Ādģēriem* (no A. Vīksnas Dundagas medicīnas vēstures).

PĒCKARA LAIKS

K.L.: «Kad atnācu no Vācijas, sapratu, ka vecajos *Apšeniekos* vairs nevar dzīvot, grīdas izpuvušas. Kaut kad 50. gados uzcēlu jauno *Apšenieku* māju, kur dzīvoju joprojām. Tantes acu priekšā negribēju ārdīt veco māju. Cēlu jaunu, uz jauniem pamatiem. Pats gandrīz visu uzbūvēju, stūrus pēc viņķeļa uzraisīju, lai gan neesmu nekāds amatnieks. Tikai pie krāsns un skursteņu mūrēšanai saucu talkā Akšbirzi, kas toreiz jau bija vecs vīrs. Arī istabas viņš izmeta.»

I.V.: «Mūsu mājvārds ir vairākas reizes mainīts. Bija *Graudiņi*, tad pēc kara pateica, ka visām Jaundundagas mājām jābūt uz «a» burta, jo ciems radies, sadalot *Ādģēru* zemi. Tas varēja būt ap 1950. gadu. Pēc tam nāca Vētras iela — privātpašumu vairs nebija un visus mazos celiņus sataisīja par ielām. Tagad ir *Aviņi*.»

V. Purmale: «Mūsu mājas kādreiz saucās *Lapiņi*. Tad padomijas laikā lika mainīt uz burtu «a». Mums tā arī palika *Ausekļi*. Kad kārtoju zemes grāmatas (man ir divas zemesgrāmatas), tad atklāju, ka ir divi nosaukumi: *Dārznieki* un *Ausekļi*. (1941. gada tautas skaitīšanas dokumentā ir *Dārznieki*, bet nav *Lapiņu*. — A. A.)

Mans tēvs 1949. gadā nomira. Mums sākās smags laiks, mamma palika viena ar trim maziem bērniem. Tā mēs vieni paši sitāmies.

Abas manas māsas aizgāja uz Rīgu. Es pabeidzu *Buldurus*, trīspsadsmīt gadus nostrādāju Jūrmalā. Vecāmma nomira, mamma palika viena, es 1980. gadā atgriezos te. Dārznieku nevajadzēja. Strādāju kolhozā, deviņus gadus sietspiedes cehā.»

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, J. Freimutei, K. Ludevigam, M. Lūsei, V. Petrovicam, V. Purmalei, I. Šāvējai un I. Vitmanei.

Nobeigums nākamajā numurā.

Vācieši Dundagā daudz dedzināja un spridzināja, bet lielākoties savus uzbūvētos īpašumus. Vecākajai paaudzei vajadzētu atcerēties, ka gar Dundagas — Mazirbes ceļu kreisajā pusē aiz pareizticīgo baznīcas (aiz Vecmuižas ceļa) bija uzcelta maizes ceptuve un trīs garas zaldā-

tu kazarmas, no *Melķu* dzelzceļa pārbrauktuves uz Pāces pusi dzelzceļa malā pirmā bija būvmateriālu

noliktava, otrā — pārtikas noliktava un degvielas cisternas. Tālāk ceļa labajā pusē aiz pareizticīgo kapiem bija uzslietas vairākas virsniņu kazarmas, iekārtotas ar luksusa mēbeļiem, greznām tapetēm un spoguļiem, droši vien, ka salaupītiem. Jādomā, toreizējo blicmēdeļu izplatīta ziņa, jo kurš gan varēja iekļūt vācu virsniņu telpās! (Par blicmēdeļu kara laikā sauca daļā dzimuma pārstāves, kas apkalpoja brīvo vīru kontingentu.)

Un visas šīs būves nokūpēja dienas laikā! Bijusi saņemta ziņa, it kā krievi jau esot Talsos. Telefonists sajaucis apdzīvoto vietu nosaukumus un izraisījis paniku. Dundagas garnizona komandants neesot ziņu pārbaudījis un pavēlējis visu iznīci-

nāt. No Trīspriedes pa kreisi 200 — 300 metrus mežā tika izraktas daudzas bedres munīcijas spridzināšanai. Lai gan tola lādiņi lielākoties bija izsprāguši, tomēr bedrēs ieliktais munīciju kastes, rokas granātas, prettanku dūres, mīnmetēju šāviņi un viss pārējais bija palicis neskartas, un katrs varēja paņemt, cik jaudā panest.

Liktenīgi sagadījās ar Šlīteres dūralumīnija bāku, kuras nodošanu ekspluatācijā vācieši sestdienas vakarā kārtīgi nosvinēja ar grādīgiem dzērieniem un balli, bet jau svētdienas pēcpusdienā visu uzspridzināja un paši aizlaidās nezināmā virzienā. Dundagā dislocētajām vācu armijas daļām tas bija traģisks trieciens, jo tika nodedzinātas pašu

mājas un iznīcināti pārtikas krājumi. Tāpēc armijas daļas ieņēma visas daudz maz brīvās telpas, arī Nevejas skolu, un tā 1944./45. gadā nedarbojās. Paklīda runas, ka aplamās rīcības dēļ armijas kara tiesa esot piespriedusi augstāko soda mēru telefonistam un garnizona komandantam.

Kādu rītu tēvs aicināja mūs, dēlus, aizbraukt uz *Meļķiem*, kur it kā varot dabūt stiklus. Mūsu pusbūvētajai mājai kāda kaste noderētu. Bijām kā spārnos. Bet pie *Meļķiem* atklājās drūms skats — visur ugunsgrēka paliekas, sadegušas dzelzs gultas un visādi dzelzu sūkumi, cementa kaudzītes, stikla kalniņi, arī kāds balti brūns diezgan augsts pauguriņš, no kura kāds vīriņš stie-

pa laukā baltus maisus un krāva divzirgu ratos. Ar lielām pūlēm un stīvēšanas izvilkām no stiklu kalniņa veselu kasti, bet ārkārtīgi smagu. Tēvs paaicināja talkā vīriņu, kas izrādījās ostenieks, un kasti iecēlām ratos. Arī mēs palūkojām interesanto kalniņu. Noliktavai degot, bija sakusis cukurs, izveidojot ap divdesmit centimetru biezu cietu sienu. Ostenieks tajā ar cirvi un lauzni bija izurbis krietnu caurumu un atklājis, ka iekšpusē visi maisi ir veseli. Nu piekrāvis ratus, cik vien iespējams. Tēvs atplēsa vienu maisu, paostīja, pamēģināja uz mēles un secināja, ka tas uzturā nav lietojams. Cukurs bija piesūcies ar nesadegušām gāzēm un nejauki smakojā. Ja nu vienīgi lopiem... Tēvs ie-

svieda ratos pāris maisu, bet arī lopi no tādiem saldumiem atteicās.

Tā beidzās man zināmā vācu dedzināšana un spridzināšana, lai gan tajā svētdienā pa dzelzceļu vēl braukāja autobusiņam līdzīgs vagoniņš ar motora piedziņu, un vācieši mīnēja visus tiltus, arī dzelzceļa tiltu pār Paņupīti. To mēs, zēni, atklājām vēlāk un visas ar telefona vadu piesietās tola briketes noņēmām nost. Nevejā zem neliela dzelzceļa tiltiņa atradām piecus kilogramus smagu mīnu un mežā to uzspridzinājām, iztracinot krievu jātnieku eskadronu no Sīkraga. Nabadziņi pa visu Neveju meklēja vainīgos.

Vilnis Petrovics

Pūralāde

Grozu pīšana — pacietības māksla

Kurš jauns puisis grib dabūt *kurvīti*? Nevienš! Taču par Arnolda Grīnfelda pītajiem skalu groziem priecājas ikviens tā īpašnieks. Ogu, sēņu, kartupeļu, malkas, veļas grozi — dažāda lieluma un veida, tie visi ir īsti mākslas darbi un allaž kuplina pilī Ziemassvētku izstādi un tirdziņu, kur ātri vien atrod saimniekus.

Gada sākumā cimojogs *Lapsās*. Kā Grīnfelda kungs sācis šo mūsdienas reti pieprasto nodarbi? Varbūt kāds dundadznieks ieinteresēsies par seno māku un pats nopietni izmēģinās roku?

Dosim vārdu meistaram!

Materiālu gatavošana — pacietības kalngals!

Vai bērni vai arī kāds pieaugušais var atbraukt te, apskatīties? Var. Ja nopietni aizraujas, tad ir labi. Taču ar vēlmi pīt grozus ir daudz par maz. Lai uzpītu vidēji lielu ogu grozu, man vajag stundas četras. Bet cik aizņem viss iepriekšējais — materiālu sameklēšana un sagatavošana! Tas ir pats grūtākais. Es četrdesmit gadus mežā esmu dzīvojis, man koka uzbūve ir skaidra. Koki ir tik dažādi. Man der tikai

un vienīgi priedes, kas augušas slēgtā mežā un saņēmušas maz barības vielu. Tādiem kokiem maz zaru. Skatos arī mizu, raugos, lai būtu taisns. Tik un tā reizēm ir tā: kad pārplēšu koku pušu, tas kļūst greizs. Lielākā daļa skalu gan iznākuši taisni. Klajumā augušie kokiem ilgi zari bijuši apakšā, tādi neder.

Kādreiz Latvijai tiešām piederēja zaļais zelts! Tepat Lielsalu purvā viena sala bija apaugusi ar īstām mastu priedēm. Tikai pāris zaru galā! Man stāstīja, ka tur senos laikos

braukuši pēc burinieku mastiem. Divdesmit pieci līdz trīsdesmit metru garas priedes, kad nozāgē, tad pēc septiņiem metriem nav nekāda krituma! Vēl pēc septiņiem metriem kritums tikai par dažiem centimetriem! Bet kas notika? Nocirta visu salu, ziemas nebija, ārā nedabūja, sazīlēja un sapuva. Tas bija krievu laikā. Tad daudz lietas-

- Gadu desmitus trenēti pirksti jūt, kā skals plīst.
- Materiālu sagataves žūstot gaida savu kārtu.

koku aizgāja malkā.

Kad nu īstos kokus esmu izraudzījis, tad sagarinu un sarunāju kādu, kas atved mājās. Kad biju mežsargs, tad pats ar zirdziņu ziemā braucu. Reiz no purva atvedu tādus kokus, ka vēlāk, saplēšot skalus, tiem cauri varēja redzēt. *Dundadznieka* papīra biežumā! Tas ir kaut kas! Tā ir māksla — visnoderīgāko koku atrast. Vecajiem vīriem tā bija, un viņu grozu pīšanas māku varēja apbrīnot! Ne dažos mēnešos, ne gados tādu nevar iegūt. Arī es, kad nolieku līdzās savus pirmos groziņus ar tagadējiem, redzu starpību.

Tagad veclaiku meistaru vairs nav. Nu jau gandrīz vispār nav nekādu. Tuvākās apkaimes pagastos nevienu nezina. Man teikuši, ka Ugālē vēl esot kāds.

Mājās atvesto materiālu sagarinu īsākos posmos. Tad jāplēš uz pusi un katra puse vēl uz pusi. Tā, krusteniski plēšot, iznāk četras šķīlas. Tur jāņem talkā biezi ķīļi, bet man šim darbam vairs nav tik daudz spēka. Dēls un mazdēli nāk palīgā. Ap serdi ir nedzīvā koksne, tā jāizplēš ārā. Tad paliek derīgais materiāls, un to es ar cirvi saplēšu mazākos gabalos. Beigās ņemu nazi, galā iešķēļu un plēšu ar rokām.

Materiāli jāsgādā rudenī. Jāsaplēš līdz salam, jo tad, kad sasalst, ķīlis vairs neiet kokā iekšā. Skali jāplēš, kamēr koks vēl mitrs, līdz maijam. Tad jāžāvē. Atkal jāuzmanās, lai nesapel. Čupā nevar kraut, jāliek kaut kur siltumā. Bet izžuvis skali pīšanai neder, tad tie lūst. Pirms pīšanas skali jāmērcē, vislabāk karstā ūdenī.

Pīšana kā saldaļs ēdiens

Ar rokām jājūt, uz kuru pusi skals grib iet. Gadu desmitos ietrenēti pirksti pa īstam mana. Plēšu un skatos, ja skals vēl par biezu, tad jāplēš vēl pušu. Palūko tu arī! (*Meistars dod korespondentam izmēģināt roku. Vai plānā galdiņa urbējam izdosies saplēst plānus skalus?*) Plēs līdz galam, kas iznāks, iznāks.

Ne jau visi gludi izdodas. Skals iet uz vienu pusi, otru. Jāpaloka, lai neplīst ārā. Kad gribu pīt grozus, skalus izšķiroju. Ar nazi nogriežu līkumu nost, lai var salaist kopā. Tādam jābūt! Redz, te arī zars bijis iekšā, tad jādrāž ārā. Tas labam groziņam neder. Varbūt kartupeļu grozams.

Pirms pīšanas skals vēl jānoēvēlē. Skaliem jābūt arī vienāda biezuma. Ja viens būs biezāks par otru, tad biežais saspīdīs plāno. Skalus vajag dažāda platuma, jo rokturiem un saitēm tas atšķiras.

Bet arī uzpīts grozs vēl nav gatavs. Izžuvis tas jānotīra ar smilšpapīru. Tad sieva mani dzen ārā, jo putekļi iet pa gaisu.

Mazas šķirbiņas grozam ar laiku rodas, tur neko nevar darīt. Lai cik taisni un cieši skalus saliktu kopā, koks vēl žūst! Izžuvušus skalus it kā varētu salikt pavisam cieši, bet tāds nevar salocīt, tie lūst. Dažas pircējas reizēm teic: «Pa sīkajām

• Divi grozi no daudzajiem.

spraugām ogas izbirs.» Es atbildu: «Ja jūs esat kārtīga saimniece, jūs ieliksiet kādu papīru iekšā, un nekas nebirs.» Ja neko neieklās, tad kāds būs grozs pēc mellenēm?

Es visu taisu no rokas. Jābūt labam acumēram. Salieku skalus kopā, bišķi pamēru un tad tik pinu.

Man ir ķebllītis, maza, vienkārša ēvelīte, nazis, smilšpapīrs. Kādreiz uzvelku cimdus. Tās ir visas manas palīģierīces. Cītu nav un nevar būt.

Grozi un groziņi, tagad un agrāk

Jaunībā par grozu pīšanu neinteresējos. Kad vajadzēja grozu, mamma aizbrauca uz tirgu un nopirka. Toreiz arī nemaz tā nevarēju materiālu dabūt. Bet grozi novalkājās, izira, un es sāku prātot, ka vajadzētu pašam pamēģināt. Izpētīju vecos kurvišus, domāju, kā sagatavot materiālus. Nevienš man neko neierādīja. Ja nu vienīgi vecais Vērpējs (*Jaunmāļēju* saimnieks. — A. A.) drusku uz to uzvedināja. Viņš arī plēsa skalus un taisīja grozus. Kāpēc es tā nevarētu? Tā pamazām sāku.

Par noietu nevaru sūdzēties. Man teikuši, ka es par lētu atdodot. Netaisu grozus ministriem, bet darba cilvēkiem, lai viņi varētu nopirkt. Es pat nejaudāju tik daudz nopīt! Mani grozi ir nonākuši arī Vācijā un Zviedrijā.

Formas pats izgudroju. Reizēm

arī kaut ko pasūta. Esmu taisījis grozus kākiem gulēšanai. Mazmeiņai uztaisīju lielu grozu kā veļas kasti. Tik lieliem darbiem man virtuvē par šauru. Daudzi grib grozus bērniem spēļu mantiņām. Citi iecienījuši glabāt dziju, zeķes.

Vienīgi pēc kartupeļu groziem vairs nav tāda pieprasījuma kā deviņdesmito gadu sākumā, kad pulku atsāka saimniekot. Vecajos laikos, tad gan šādus grozus vajadzēja! Kad saimnieki rīkoja kartupeļu talakas, tad visi gāja ar groziem. Spaiņus neatzina. Ar bundziņu uz lauka? Spaiņi varbūt ieiet puse no groza. Talkā ap divdesmit nēmēju, pirkstiem jāiet kā skudrām, saimnieks aiz muguras. Ja paliksi aizmugurē, tad pateiks, ka rīt var nenākt. Jātur līdz baram! Kartupeļus pie saimniekiem ņēma veselu mēnesi, kamēr grozi izira.

Tagad daži teikuši, ka manus grozus nevarot novalkāt. Tā gluži nav. Ja malkas grozu netur ārā, tad piecus gadus tam vajadzētu kalpot.

Ir arī kļūgu grozi. Es cienu šo cilvēku darbu. Bet tie grozi nav tik praktiski. Ja tajās šķirbās ieirst ogas, tad tur paliek. Uz skalu groziem var pat atspiesties!

Šim darbam vajag pacietību un aizrautību. Kamēr biju valsts darbā, tikmēr neatlika daudz vaļas. Tagad man ir daudz vairāk laika. Dēls reizēm man prasa: «Ko tu ņemies ar tiem groziem?» Bet kaut kas taču pensionāram jādara! Strādāju visu nedēļu un atpūšos tikai svētdienās.

Alnis Auziņš
Autora foto

Tālis Frišfelds aicina grozu pīšanas interesentus zvanīt pa tālruni 26109787, lai kopīgi dotos pie meistara.

Pie mums, uz zemēm

Īpaši trauki īpašiem desertiem

12. februārī kafējnīcā Silva «iesvētījām» Velgas Eizenbergas gata-votos māla deserta traukus. Meistare kopā ar draugiem pusdienoja, baudot arī ļoti gardu krēmu, kas gozējās jaunajos, savdabīgajos traukos. Par to, kāpēc Velga izvēlējusies veidot tieši Marikai, stāsta viņa pati.

Kad, Slūžu namiņā nostrādāju-sies, atnāku pusdienās pie Marikas, vienmēr labi paēdu, jo viņa garšīgi gatavo. Lieliski viņai padodas saldie ēdieni. Tie arī mani iedvesmoja, tā-pēc gatavoju deserta traukus krē-miem. Masveidā ražotie ir skaisti, bet bezpersoniski. Marikas saldie ir ar sevišķu garšu, ar savu *odziņu*, ar individualitāti, kurā jūt meistarū. Tieši tāpēc šiem desertiem vajadzī-gi arī individuāli trauki, turklāt tie ir no bezsvina glazūras.

Trauku iesvētīšanas dienā, kad

kopā ar draugiem pusdienojām Sil-vā, zemeņu krēms ar vaniļas mērci bija īpaši gards. Tāpēc izdomāju, ka ikkatram saldēdienam vajag savu trauku: maizes zupai atšķirīgu un pudiņam atkal citu, atbilstoši katra deserta raksturam. Maizes zupas putukrējuma spicei, piemēram, va-jadzētu sasaukties ar trauka faktū-ru.

Vēl man patīk Marikas sirsnība. Ar prieku eju pie viņas par spīti gai-sotnei, kāda tur dažkārt valda. *Silva* varētu būt laba ēstuve, jo tā atrodas

centrā. Apbrīnoju, ka Marika spēj strādāt, nerēķinoties ar *Silvas* ikdie-nas krēslu deldētājiem.

Mani negaidīti pārsteidza arī Ma-rikas sirsnīgais prieks par jau-najiem traukiem. Šoreiz lielāks bija

saņēmēja prieks. Ļoti būtiska man šķiet attieksme, spēja priecāties. Pazīstu daudzus cilvēkus, kas ir sir-snīgi un nav savtīgi, un tas mani priecē. Protams, līdz pašu apzinātai robežai, lai nenāktos ciest kādus

zaudējumus. Labā līdzsvarā viņi ir pozitīvisma nesēji un uzlādē citus. Arī Marika ir tāda, un tieši tāpēc gribu ar viņu sadarboties vēl.

Diāna Siliņa

Autores foto

Bērnu žūrijas ceturtais gads

Tik ilgi Dundagas skolēni var piedalīties *Bērnu žūrijā*. Bērni lasa grāmatas un tās vērtē, aizpildot anketas, ko pēc tam saņem arī rakstnieki, tulkotāji un izdevēji. Pagasta bibliotēkas vadītāja Ruta Emerberga stāsta, kā klājies 2006. gada *Bērnu žūrijai*.

2006. gadā *Bērnu žūrijā* piedalījās 57 skolēni. Interesanti, ka 56 no tiem mācās Dundagā, bet viena meitene — Kuldīgā. Viņa, atbraukusi vasaru pavadīt šeit pie radiem, pieteicās *Bērnu žūrijā*, veiksmīgi iz-lasīja visas grāmatas un aizpildīja

anketu. Sākuma gados pieteicās daudzi lasītāji, bet bija liels atbi-rums. 2005. un 2006. gadā gandrīz visi, kas pieteicās, arī izturēja līdz galam.

Janvārī noslēguma pasākumā bibliotēkā visi lasītāji saņēma pild-

spalvas ar uzrak-stu *Lasīšanas eks-perts*, vēl būs īpaši atstarotāji. Jau no 2003. ga-da, kad noslēgu-ma sarīkojums notika Adventa

laikā, allaž dāvinām arī sveci. Svecī-tes liesma vieno bērnu un grāmatu sirsnības. Ar uzlīmēm apbalvojām tos bērnus, kuru anketas izcēlās ar satura un vizuālo kvalitāti. Vērtē-jam arī to, cik rūpīgi un glīti darbs veikts, vai skolēns pats iesaistās la-

sišanā un apzinīgi tiek ar visu galā.

Piedaloties *Bērnu žūrijā*, bibliotē-ka iegūst jaunas grāmatas vairākos eksemplāros. Pagājušajā vasarā sa-nēmām paredzētās grāmatas 48 ek-semplāros par Ls 120. Patīkami, ka iesaistās ģimenes. Bērns lasot nav atrauts no tuviniekiem. Aicinu ma-zo klašu vecākus lasīt biežākās grā-matas kopā ar bērniem. Trīs vissais-tošākās gan jāizvēlas skolēnam pa-šam.

Šogad dundadznieku izvēle bija gandrīz tāda pati kā rajonā kopu-mā, atšķirās tikai dažu grāmatu

vērtējumi. Piemēram, Dundagā un vispār laukos iemīļotas ir Margari-tas Stārastes grāmatas. Pilsētā pie-auģušie par tām saka — mūsu bēr-nības grāmatas, bet bērniem vairāk patīk cita veida literatūra.

Liels prieks par to, ka otro reizi Talsos notika Lielie lasīšanas svētki, kuros piedalījās arī 30 dundadznie-ki. Uz Rīgas saietu varam atļauties aicināt tikai vienu lasītāju, jo šis prieks ir pārāk dārgs, bet Talsos sa-rīkojumi tieši tāpat iepriecina *Bērnu žūrijas* lasītājus.

Diāna Siliņa

Ūdenssaimniecības projektā

Dundagas pašvaldības speciālisti un būvvalde ir izskatījuši un apstip-rinājuši tehnisko projektu, projektē-tājs *FICHTNER - VENTEKO* detalizēti aprēķina pabeigto un saskaņoto teh-nisko projektu izmaksas un sagatavo būvdarbu līgumus. Projektētājs seci-nājis, ka būvdarbu izmaksas augušas par trešdaļu.

Vides ministrija pērnā gada noga-lē ir apstiprinājusi grozījumus kopē-jā projekta laika grafikā. Būvdarbu līgumu, tehnisko projektu un kon-

kursa dokumentu izstrāde jāpabeidz un Vides ministrijas saskaņojums jāsaņem līdz 16. aprīlim. Visi projek-tētāja paredzētie darbi pilnībā jāpa-beidz līdz 14. maijam. Projekta ievie-šanas vienības speciālisti strādā pie Iepirkumu dokumentācijas būvdar-bu tehniskajai uzraudzībai un Kvalitātes vadības sistēmas izveides paš-valdībā un to komunālajiem uzņē-mumiem. Iepirkumu dokumentāci-jas uzmetumu plānots iesniegt feb-ruāra beigās, bet kvalitātes vadī-

bas — līdz marta beigām. Projekta ieviešanas vienību neparedz projek-ta investīciju fāzē, un tāpēc atsevišķ-as tās funkcijas iekļaus būvuzrau-dzības darba uzdevumā.

Vislielāko uztraukumu februārī izraisa ziņa, ka vēl nav skaidrības (un līdz maijam arī nebūs) par gata-vo projektu iesniegšanas procedūru Eiropas Savienības Kohēzijas fon-dam. Tas nozīmē, ka būvdarbi neie-sāksies ātrāk par nākamā gada sāku-mu. Tomēr nezaudēsim cerību, ka arī Dundagā agrāk vai vēlāk ūdens-vadā būs tīrs ūdens.

Guntis Kārklevalks

Piens bērnudārzā

15. II *Kurzemīte* sākās piena programma. Tas nozīmē, ka dienā katrs mazulis saņem par brīvu glāzi piena.

Jau janvārī audzinātājas bērnus gatavoja šai programmai. Viņi sa-vās grupiņās uzzināja par piena iegūšanu un tā vērtīgajām īpaši-bām. Kopīgais pasākums, kāds no-tiek reizi mēnesī un ko gatavo mu-zikālā audzinātāja Rudīte Balķīte ar audzinātājām, arī bija veltīts pienam. Interesants uzvedums par Runci Piena Punci, jauka dziesma par pienu, jautras spēles un dejo-

šana — tāds bija sarīkojums, un mazuļiem tas patika. Katra grupi-ņa saņēma pa dāvanu maisam, ku-rā atradās piens pudelē, pakā un tetrapakā, lai bērni zinātu, kādos iepakojumos veselīgais dzēriens atrodams veikalā, un noskaidrotu, kurš piens katram garšo vislabāk.

Diāna Siliņa,

arī piena dzērāja

Sarauj, Dundaga!

Galda spēlēs

10. II kārtējās galda spēlēs pulcējas šaha, dambretes, zolī-tes, novusa, galda tenisa un šautriņmešanas cienītāji.

Šoreiz ierastās sacensības notika agrāk nekā citus gadus, jo sacīkstes reizē kalpoja par sagatavošanos un arī par atlasi rajona sporta spēlēm.

Visvairāk dalībnieku pulcināja zolītes un šaha turnīrs — attiecīgi 14 un 13. Zolītē kopvērtējumā pir-mais trijnieks bija šāds: 1. Arvis He-niņš, 2. Imants Priede, 3. Guntis Bergmanis, bet labākā solo spēlētā-ja godu izpelnījās Andris Egle. Šaha ātrspēles maratonā, nezaudējot ne-vienā cīņā, pārrāks izrādījās vec-meistars Aldis Sīpols. Vienādu punktu skaitu ieguva šo rindiņu autors un Jurgis Remess, taču pa-nākums savstarpējā cīņā 2. vietā ierindoja Jurgī. Kas gan var būt skaistāk, kā piedzīvot brīdi, kad skolnieks pārspēj skolotāju, vai ne?

Par čempionu čempionu kļuva Gints Jānbergs, kas triumfēja šaut-riņu mešanā, novusā un galda teni-

sā. Šautriņās 2. un 3. vietu ieguva attiecīgi Mārcis Freiverts un Didzis Pabērzs, novusā — Jānis Cirvelis un Artis Jāvalds, galda tenisā — Māris Mitlers un Jānis Cirvelis. Savukārt dambretē labāko trijnieks bija šāds: Māris Mitlers, Slaviks Mozoļevs un Ilona Bumbiere.

Paldies Dainim Derkevicam par sacensību rīkošanu un jaukajām balvām, īpaši par medaļām!

Kurzemē un Rīgā

6.II mūsu jaunie šahisti Kuldī-gā piedalījās novada komand-čempionātā.

Šoreiz mūsējo rindas bija paplu-cinājuši slimība. Jaunākajā koman-dā (1. — 6. klašu grupā) ļoti pietrū-ka tās līdera Edgara Pabērza. Abu komandu spēlētāji jāuzteic par cī-ņas sparū. Jaunāko grupā Matīss Apsāns, Edvīns Emerbergs un Edijs Tropiņš izcīnīja 5. vietu. Individu-āli vislabāk veicās Matīsam, kas ar 5 punktiem 7 kārtas ierindoja da-

lītā 3. vietā un izpildīja II sporta klases normu. Savukārt Elvis Bēķis un Arnis Sirkels, cīnoties divatā (pārējās vienībās bija 3 dalībnieki), līdz pēdējai kārtai tēmēja un trij-nieku, un tikai neveiksme pašā fini-šā mūsējos atsveda uz 4. vietu. Lie-liski spēlēja Elvis, kas ar 6 pun-ktiem no 7 iespējamiem pārliecino-ši izcīnīja 2. vietu, piekāpjoties vien spēcīgajam liepājniekam Ritvaram Reimanim. Starp citu, Ritvars ap-jautājās, vai vasarā būšot sacensī-bas Dundagā un vai spēlēšot arī futbolu... Domāju, ka Ritvars jāiepriecina.

No 15. līdz 18. II Elvis Bēķis, Mārcis Freiverts, Didzis Pabērzs un Jurgis Remess Rīgā cīnījās pa-saules un Eiropas čempionāta at-lases pusfinālā. Pērn, pirmoreiz piedaloties tik augstas raudzes sa-censībās, Elvis un Mārcis palika uz nullītes. Šogad gluži bešā nepalika neviens. Ļoti labi 15 un 16 gadus veco šahistu grupā nospēlēja Elvis, kas ar 3,5 punktiem 7 kārtās 39 da-lībnieku vidū ieņēma 18. vietu. Sa-vukārt 17 un 18 gadīgo pulkā Jurgis ieguva 2,5 punktus, Didzis 2 (viens punkts gan ir *plusiņš* bez cīņas) un Mārcis 1,5 punktu.

Rajona sporta spēlēs

10. II veiksmīgi 15. sporta spēles uzsāka dundadznieki, ziemas posmā Kamparkalnā 20 pašvaldību vidū ierindojušies 6. vietā.

Atsevišķos sporta veidos mūsējo sniegums bija šāds: hokeja metie-nos sestie, ziemas makšķerēšanā septītie, biatlonā astotie, bugeli (vilksnās kalnā) desmitie, slalomā ar slēpēm ceturšie, slalomā ar ra-gutiņām otrie, datorspēlē desmitie, nobraucienā sestie, stafetē sestie.

Sakot paldies visiem, kas aizstā-vēja pagasta godu, dodam vārdu sacensību dalībniecei **Smaidai Šnikvaldei**:

«Šajā posmā drīkstēja piedalīties tikai pašvaldību darbinieki ar sa-vām ģimenēm, tātad ierobežots cil-vēku loks. Tā kā šogad mums vairs nav sporta organizatora, tad savākt komandu bija pats grūtākais. Dar-bojas gan sporta konsultatīvā pado-me, taču katram no šiem cilvēkiem ir savs pamatdarbs...

Galū galā septiņi cilvēki savācā-

mies: Artis Bāliņš, Rudīte Balķīte, Guntis Kārklevalks, Uldis Katlaps, Guntis Pīrvits, Una Sila un Smaida Šnikvalde. Zīmīgi, ka lielākos panā-kumus guva tās komandas, kuras vadīja organizatori, kas bija pado-mājuši gan par vienības tēlu, gan par līdzjutējiem, gan siltām desi-ņām...

Tomēr neviens no mums ne mir-kli nenožēloja, ka piedalījās: lieliski atpūtāmies, pati izjutu sen nebau-dītu sportisku azartu un kopības prieku, kādu dod tikai komandsa-censības.»

Nedēļu vēlāk sacensību 2. pos-mā pirmo vietu izcīnīja mūsu šā-vēji. Individuāli 1. vietu šajā discip-līnā ieguva Sandra Kokoreviča, 2. vietu Edvīns Klēvers, 3. vietu Vitā-lijs Nazarovs. Šāvēju panākumu kaldināja arī Ingūna Klēvere un Guntars Sils. Trešo vietu ieguva dambretisti (Mārcis un Māris Mit-leri un Ilona Bumbiere), 4. vietu svarbumbu cēlāji, 7. vietu galda te-nisisti, 10. vietu telpu futbolisti un 11. vietu basketbolisti.

Sporta vēstis apkopojā

Alnis Auziņš

Par zaļu pat vēl zaļāks

Vidusskolā

2. II, attīstot skolēnos aktiermeistarību, skatuves kultūru un spēju atdarināt, skolā norisinājās gada visvairāk apmeklētais skolēnu pašpārvaldes pasākums *Popiela*.

Ikvienam skolēnu aicināja atdarināt kādu populāru vai sev tīkamu dziedātāju. Pavisam pasākumā piedalījās 8 grupas. Katrs priekšnesums bija rūpīgi gatavots un interesants. 1. vietu *Popielā* ieguva 9. un 11. klases skolēni ar *Opus* dziesmu *Life is life*, 2. vieta tika 10. un 11. klases meitenēm par *The Pussycat Dolls* dziesmu *Buttons*, 3. vieta — 9. un 10. klases meitenēm par *The Pussycat Dolls* dziesmu *I don't need a man*. Visi pirmo trīs vietu ieguvēji 10. II pārstāvēja skolu Talsu rajona *Popielā*, kur konkurence jau bija izteiktāka un dalībnieku daudz vairāk. Pasākumā žūrija vērtēja atbilstību tēlam, atbrīvotību, telpas izjūtu, sakarsmi ar publiku un emocionālo izpausmi. Prieks, ka atzinīgus vār-

dus par mūsējo priekšnesumiem varējām lasīt *Talsu Vēstīs* Mairitas Balodes slejā: «...ar ovācijām un jauniešu līdzī dziedāšanu izskanēja arī *Life is life* atraktīvo dundadznieku izpildījumā. Gribētos, lai šādu rozīnišu tai svētku klišerī būtu vairāk.»

No 12. līdz 16. II skolā ikviens interesents varēja aplūkot kādu interesantu izstādi, kas bija kā stāsts par Eiropas Savienības iespējām, stāsts par Eiropas brīvprātīgo darbu un par trīs Grieķijas sa- lām, stāsts par divām meitenēm — Eiropas brīvprātīgā darba veicējām, kas bija Grieķijā 2006. gada vasarā. Izstādes noslēgumā vidusskolēni tikās ar vienu no šīm meitenēm, kas dalījās atmiņās un pieredzē par

Grieķijā pavadīto laiku. Šāda izstāde kopumā apceļo 9 Latvijas skolas un stāsta, kā kļūt par Eiropas brīvprātīgo, piedalīties jauniešu apmaiņās ārzemēs un padarīt savu ikdienas krietni vien aktīvāku, iesaistoties programmā *Jaunatne darbībā*.

13. II vairāk nekā citu dienu 7., 9. un 12. klases skolēni piedomāja par nākotnes profesijām, jo skolā viesojās *Talsu Karjeras centra* darbiniece. Skolēni pildīja testus un apsprieda iegūtos rezultātus.

14. II par godu Valentīndienai skolēnu pašpārvalde bija sagatavojusi atrakciju *No pus vārda*, kurā piedalīties varēja ikviens skolēns, iegūstot arī mazas pārsteiguma balvas. Savukārt 23. II skolā jau ierasti norisinājās Valentīndienas netradicionālās sporta spēles ar dažādām viltīgām, neierastām stafetēm un uzdevumiem katrai klašu komandai.

Pēc tam skolēnu pašpārvalde rīkos *Talsu rajona Zvaigžņoto jauniešu dienu Kopā esam, darām, varam*. Pasākuma mērķis ir izglītot jauniešus par ES piedāvātajām iespējām un iepazīstināt ar rajona

skolu un jauniešu klubu darbību, gūt informāciju un pieredzi, veidot sadraudzību.

23. II seši vidusskolas skolēni piedalījās *Talsu rajona vidusskolu komandu konkursā Erudīts 2007*, kura mērķis ir attīstīt un padziļināt skolēnu zināšanas sabiedrībai aktuālos jautājumos, kā arī noskaidrot eruditāko skolēnu komandu Talsu rajonā.

Norika Rēriha,
direktora vietniece
audzināšanas darbā

Dunduriņš aicina

27. II, pašā ziemas aukstumā, jau 6. reizi bērnudārzā ielido *Dunduriņš*. Paldies māmiņām, vecmāmiņām, tētiem un vectētiņiem, kas savus mīluļus sagatavo jauno talantu koncertam!

Mūzikas skolotāja Rudīte

Jānis no Talantu akadēmijas

Novembrī darbu uzsāka *Talantu akadēmija* — jauna programma apdāvinātiem 11. klašu audzēkņiem. Tajā izglītojas 50 īpaši spējīgi vispārīzglītojošo skolu audzēkņi no dažādiem Latvijas rajoniem. Varam lepoties, ka *Talantu akadēmijā* iekļuvuši arī dundadznieki Jānis Balodis un Marta Zumberga. Šoreiz saruna ar Jāni. Mūsu pagasta padome abiem akadēmiķiem atmaksā ceļa izdevumus.

— Kas ir *Talantu akadēmija*?

— Projekts, kas palīdz apzināties, kādas profesijas pārstāvis varētu būt. To noskaidro, izpildot dažādus testus, piemēram, personības un karjeras centra testus. Vēl paredzēta katram individuālā konsultācija un jāizvēlas uzņēmumi, kuros gribētu viesoties. Es zinu, ka vēlos studēt Rīgas Tehniskajā universitātē, tāpēc došos tur uz atvērto durvju dienu.

— Kur un cik bieži notiek nodarbības?

— Rīgā, *Hansabankas* galvenajā ēkā, parasti reizi mēnesī, sestdienās.

— Kā tu iekļuvi *Talantu akadēmijā*?

— Pēc pieteikšanās pirmajā kārtā ierobežotā laikā bija jāizpilda intelektuālo spēju tests. Otrajā kārtā piedalījies grupu intervijā. Grupā bijām pieci. Uzdevums: sadalīties vēl divās grupās un katrai vai nu iestāties par vai pret to, ka skolā jā māca ticības mācība. Visu filmēja. Man pašam šis jautājums ir vienaldzīgs, tāpēc neko daudz nerunāju, bet akadēmijā mani uzņēma. Īsti neizpratu, kā mūs vērtēja, jo no dažām grupām tika tie, kas ļoti aktīvi aizstāvēja savu viedokli, bet no citām tie, kas tikpat kā nerunāja.

Akadēmijas atklāšanā piedalījās toreizējais ekonomikas ministrs Aigars Štokenbergs, akadēmijas sponsori. Uzņēmēji iepazīstināja ar saviem uzņēmumiem un sacīja, kādi

kadri tajos nepieciešami.

— Kā juties, kad uzzināji — esi uzņemts?

— Gribēju tikt akadēmijā, un man bija nojauta, ka būs labi. Domāju, ka tikai pirmā kārtā atkarīga no pašā skolēna. Intervijā liela nozīme bija veiksmi: kāda tēma trāpījās, kā debates novērtēja.

— Ko tev dod nodarbības akadēmijā?

— Tas ir kaut kas jauns. Iespēja uz- zināt par sevi noderīgas lietas, iepazīt sevi, saprast, ko vari. Līdz šim domāju, ka man labāk attīstīta kreisā smadzeņu puslode, jo padodas loģika, matemātika. Pēc testa izrā-

14. aprīlī uz Mazo skolu!

14. aprīlī visus aicinām uz Dundagas vidusskolas forumu *Mazajā skolā*. Visu dienu *Mazās skolas* ēkā būs rosība un sastopami skolēni, vecāki, pašvaldības pārstāvji, iedzīvotāji, absolventi, skolotāji un citi interesenti, kas vēlas izteikt savu viedokli un ieteikumus par vidusskolas stiprajām pusēm un nepieciešamajiem uzlabojumiem, problēmām un iespējamajiem risinājumiem. Kopīgi meklēsim skolas attīstības iespējas, kas būs par pamatu skolas attīstības un darbības plāna izstrādei turpmākajiem gadiem.

Skola aicina visus interesentus šo dienu ieplānot skolas attīstības risinājumu meklējumiem. Izvērstākas ziņas un arī darba kārtību sniegsim nākamajā *Dundadzniekā*. Satiksimies *Mazajā skolā*!

Uldis Katlaps

dījās — labāk attīstīta labā puslode. Jaunums, piemēram, man bija arī tas, ka esmu pragmatīķis. Pēc iestāšanās mūs visus 50 sadalīja 3 grupās. Savējā esam 17, no tiem 13 aktīvistu, 2 reflektori un 2 pragmatīķi.

— Vai bijis arī kāds kuriozs?

— Pirmajā nodarbībā mūsu grupai bija uzdevums: striķi pie gries- tiem piesieta jēla ola, mums no dažādiem materiāliem bija jānodrošina, lai ola, krītot lejā, nesasistos. Visi materiāli bija kastē, bet, tā kā drikstējām izmantot visu, lietā likām arī pašu kasti. Tā bija uz grīdas, kastē salikām trīs kociņus tā, lai tie turētos kopā un uz augšu, nostiprinājām ar līmlenti, vēl virsū uzlikām vati un tad pielīmējām glāziņu piramīdu. Ola krītot nesaplīsa. Mums izdevās, un tāpēc nekāds kuriozs vēl nav noticis. Bet sapratu: kopīgā uzdevuma mērķis bija mūsu iepazīšanās.

Diāna Siliņa
Autores foto

Raibs kā dzeņa vēders

Sabiedriskā apspriešana

8. martā plkst. 11.00 Dundagas pils notiks dabas lieguma *Raķupes ieleja* dabas aizsardzības plāna sabiedriskā apspriešana. No 22. februāra ar dabas aizsardzības plānu var iepazīties Dundagas pagasta padomē, Attīstības nodaļā, kā arī internetā (www.bef.lv, www.dap.gov.lv, www.ldflv.lv). Rakstiskus priekšlikumus līdz 8. martam var iesniegt dabas aizsardzības plāna izstrādātājam: Baltijas Vides forums, Peldu iela 26/28-505, Rīga, LV 1005, tālrunis 7357546 (Jolanta Bāra).

Pasts jaunās telpās

27. II plkst. 14.00 *Latvijas Pasta* Dundagas nodaļa atklāj darbību jaunās telpās Pils ielā 1, bijušajā ugunsdzēsēju depo. Piedalās *Latvijas Pasta* ģenerāldirektors Gints Škodovs un 9. Saeimas deputāts Gunārs Laicāns.

Priekā vēsts

dievkalpojumi
notiek svētdienās plkst. 16. 00.

Pieņem pretenzijas

VAS Latvijas Pasts līdz 1. III pagarina pretenziju pieņemšanas termiņu no abonentiem, kuri vēlas saņemt kompensāciju par aizkavēto abonētās preses piegādi gada sākumā. Pretenziju anketu pieņemšanas termiņš tika saskaņots ar *Latvijas Pasta* noteikto datumu, kad plānots pilnībā atjaunot savlaicīgu visu preses izdevumu piegādi visā Latvijā.

Latvijas Pasts informē, ka abonēto mēneša žurnālu februāra numurus piegādās pēc 10. februāra un vēl visu mēnesi var būt atsevišķi gadījumi, kad kavēšies reģionālās preses piegāde uz citiem rajoniem.

Februārī un martā *Latvijas Pasta*

Paredzamā tarifu maiņa

Pildot likuma *Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem* 19. panta 12. daļas prasību, ziņojam, ka regulējamo sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji SIA *Kurzemes ainava Talsi* un SIA *Ziemeļkurzeme* sakarā ar energoresursu, darbaspēka, saņemamo pakalpojumu un iepirkto preču sadārdzināšanos plāno 2007.

nodaļās preses izdevumus var abonēt līdz 21. datumam, savukārt redakcijās noformētos abonementus *Latvijas Pasts* pieņem līdz 10. datumam. No 8. februāra uz laiku pārtrauks pieņemt abonēšanas pieteikumus pa tālruni.

Pasta nodaļās, kā arī internetā www.pasts.lv pieejama pretenziju anketa, ar kuru var pieteikties kompensācijas saņemšanai. Aizpildītā anketa jānogādā jebkurā pasta nodaļā, bet ieteicams tajā, kas atbilst dzīvesvietai.

Inese Kreicberga

VAS *Latvijas Pasts* Sabiedrisko attiecību daļas vadītāja; tālr. 67018932, mob. tālr. 29266144, e-pasts inese.kreicberga@pasts.lv

gadā grozīt tarifus.

Pēc sabiedriskā pakalpojumu regulatora lēmuma pieņemšanas publicēsim jaunus pakalpojumu tarifus.

Edvīns Upaciens,
Ventspils pilsētas sabiedrisko pakalpojumu regulatora priekšsēdētājs

Ugunsgrēka gadījumā

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests sniedz pamācības, kā rīkoties ugunsgrēka gadījumā, kā rīkoties, ja aizdedzies apģērbs.

Rakstā arī apskatīti ugunsgrēka bīstamie faktori un doti padomi, kas darāms vētras un pērkona negaisa laikā. Aterieties, ka **ugunsdzēsējus un glābējus izsauc pa tālruni 112 un 01.**

Bīstamā tumsa. Televīzijā un kino rādītu ugunsgrēku parasti raksturo liesmas un gaisma. **Paties ugunsgrēks** rada tik daudz dūmu, ka telpa dažu minūšu laikā kļūs **pilnīgi tumša**. Jūs neredzētu pat savu roku.

Patrenējieties izkļūt no savas mājas vai dzīvokļa ar aizvērtām acīm! Ja tas liksies grūti, tad iedomājieties, cik grūti būtu īstā ugunsgrēkā, kad apkārt valda **tumsa**, karstums un panika.

15. I pensionāru padomes sēdē par pensionāru apvienības priekšsēdētāju ievēlēja Āriju Ansabergu.

Talsu ielā *Tirgoņos*

atvērta kafejnīca Pasaka

Piedāvā siltas pusdienas, espresso kafiju, kafejnīcas *Ievīna* konditorejas izstrādājumus. Var pasūtīt tortes, arī kāzām.

Dundžiņi stāsta

Pēckara laiks un Dundagas Kaupēns

Izņemot dzelzi, sāli un petroleju

«Šeit ir Latvija, šeit ir Dundaga, mūsu mīļā, dārgā Dzimentel!» Tā dzied dundadznieki. Dundaga manā skatījumā ir viens no skaistākajiem pagastiem Kurzemē ar savu pili, dīķi, parku, saliņu, ar savu īpatnējo valodu un darba čaklumu.

Dundaga — Kurzemes pussalas stratēģiskais centrs, kurā joprojām saplūst septiņi ceļi, bet agrāk arī trīs dzelzceļi. Pa tiem apkārtnes iedzīvotāji allaž varējuši braukt visos virzienos, tos arī izmantojuši okupanti, lai nokļūtu pie Baltijas jūras ar savu kara tehniku.

Pirmskara pagastvecis, ja nemaldos, Burnevics, gada sapulcē esot lielījies, ka dundadznieki paši ražo visu nepieciešamo un jāiepērk tikai trīs lietas: dzelzs, sāls un petroleja. Un tiešām, ar pilnu jaudu strādāja stērķeļu — sīrupa fabrika, kas ražoja arī glikozi, pienotavā gatavoja sviestu, krējumu, biezpienu, paniņas, sūkalas, saldējumu un desmit šķirņu sierus, tostarp pūdētos (nogatavinātos). Lejā, kooperatīva ēkā darbojās maiznīca, bekereja apgādāja dundadzniekus ar smalkmaizītēm, plātismaizi, tortēm un citiem gardumiem, bijušā spirta brūža vietā bija, kā toreiz sauca, desu darbnīca, kurā taisīja visāda veida desas, šķiņķus, kūpinājumus un svaigo produkciju. Pilī, pašreizējās krājbankas telpās atradās spēcīga galdniecība, tur vairāki meistari ar zeltiem izpildīja jebkuru klientu pasūtījumu. Makeviču, Dakteru jeb Nabagu lejā darbojās krietna mehāniskā kalve; divi kalēji ar palīgiem vienmēr bija gatavi apkalt zirgus, ratus, ragavas, baļļas, tīnes un pūra lādes, izgatavoja durvju un vārtu eņģes un durvju un vārtiņu rokturus. Pāces dzirnavās mala rupjos un bīdēlmiltus, mannu un griķu putrimus, turpat arī kārsa, vērpa un šķētināja aitu vilnu, auda, vēla un krāsoja vadmalu. Bija arī Kristlība dzirnavas, Gustava Kēnigvalda mehāniskās darbnīcas un Zēla autotransporta uzņēmums, kurā pat bija krievu gāzģeneratora automobīlis Zis. To pret samaksu varēja nolīgt, lai pievestu malku, baļķus un citas preces.

Kur nu vēl dzelzceļš ar vilcieniem, sliedēm, pārmijniekiem, mašīnistiem, konduktoriem, stacijas priekšniekiem un ceļa distances strādniekiem, bufeti un bufetniecēm! Pēc kara vēl klāt nāca Mašīnu un traktoru stacija (MTS) ar Mežrūpsaimniecība (MRS) ar saviem kolektīviem. Protams, arī visādas partijas un izpildu komitejas ar savām nodaļām, banka un milicija, arī nacionālo partizānu un latviešu tautas patriotu slepkavas — tā saucamie *istrebiķeļi* (kā tautas iznīcinātāji paši sevi godināja).

Pēckara krogī

Ļoti raibajai sabiedrībai vajadzēja ne tikai strādāt, bet kaut kur arī izdot naudu un atpūsties. Viena no labākajām izklaides vietām bija Stacijas bufete, kurā bija skaisti aizkari pie lielajiem logiem, glīti četrvietīgi galdiņi ar krēsliem, galdiņus klāja mazas galdautiņš, vīrs tā vāzīti greznoja puķītes vai kāds zaļums, uz

galdiņa novietoti gaumīgi sāls un sinepju trauciņi. Plašajā vitrinā apmeklētāju ēstgribu rosināja silto ēdienu un dzērienu paraugi, kas līdztekus vēl citām baudāmām mantām bija ierakstītas ēdienu kartē, un glītai oficiantei varēja pasūtīt visu kāroto. Alus glabājās simt līdz

• Stacijas bufetē gadus piecpadsmit pēc aprakstītajiem notikumiem. Kārļa Geiges foto no Kubalu skolas-muzeja krājumiem.

simtpiecdesmit litru lielās ozolkoka mucās, un ar gaisa sūkņa palīdzību zem spiediena tika piepildīti puslitra stikla kausi. Šnabi lietot bija aizliegts, toties varēja dabūt dažnedažādus liķierus, konjakus, vīnus, limonādes un visādus gardumus. Lielā petrolejas lampa vīrs bufetes izstaroja patīkamu siltu gaismu un radīja romantisku noskaņojumu pie tālākajiem galdiņiem, kur valdīja tāda kā puskrēsla.

Tā saucamais *Augškrogs* — kooperatīva bufete, tagadējā Einštāla citadele Vīdales ielā, bija zemākas kvalitātes dzertuve. Tur vairāk pulcējās iebraucēji, radot jau īstu kroga gaisotni. Alus bārā *Ķīkaros*, pretī pienotavai, pārdeva tikai alu un uzkodām cīsiņus vai sardeles ar sautētiem skābiem kāpostiem un gabaliņu maizes. Mēs šo vietu bijām iesaukuši *Pie desu Marijas*. Tur parasti pulcējās Dundagas un apkārtnes alus vēderi. Diemžēl nebija, kur likt pārstrādāto šķidrumu, atlika vai nu aiz pienotavas, vai nu turpat aiz stūra. Vasarā par to liecināja nepārtams smārds. Arī augstais desmit pakāpienu lievenis dažam labam prasīja zilu degunu vai punu pakausi. Mūs, jauniešus, pievilināja akordeonists Aukmanis, kas ar savu simtdivdesmit basīgo instrumentu mācēja nospēlēt elpu aizraujošus gabalus, kā *Havajas meiteni*, *Rožu dārzā pie Sansusī*, arī nerātnas dziesmas, un mēs tās visas dziedājām līdzī. Vispār toreiz jaunieši, iedzerot aliņu, daudz dziedāja, pat norisinājās dziesmu kari starp galdiņiem, — kurš zinās vairāk dziesmu. *Desu Marija* Aukmani spēlēšanas dēļ dzirdēja par brīvu. Reizēm viņa izlika krēslu uz plašā lieveņa, un pāri Dundagai aizskanēja *Pie Dzintara jūras* un citas vecās, skaistās dziesmas.

Dzīvoju pasta mājā un diezgan bieži aizgāju pasēdēt kādā dziļākā stūrī pie alus kausa, lai ar patiku vērotu apkārt notiekošo, dzērāju izdarības, par kurām šad tad dabūju gardi izsmieties. Tā, piemēram, MRS strādājošais Verners Bubats

reiz bija saderējis, ka iavedīs savu zirgu bufetē, un darīti! Pakavi noklaudz, un zirgs stāv pie bufetes. Bufetniece lamājās, vīri auroja, bet mēs smējāmies, vēderus saķēruši. Reiz šim pašam dzērājam vīri bija izjūguši zirgi, izbāzuši ilksis cauri žogam un atkal iejūguši zirgu. Bubats dūšņā ilgi stāvējis un brīnījies, kā zirgs varējis tikt pāri žogam.

Kādu reizi, ieiejojot krogā, palieku izbrīnā stāvam. Aiz letes darbojās mans labs paziņa, dažus gadus par mani vecākais Ostes ciema jauneklis Kārlis Felšs, velna zellis, kam jūra bija līdz ceļiem. Ko viņš tik nepastrādāja, krievu zaldātiņus guldīja

veikals, bet tur pēdu nav nekādu.

Paiet labs laiciņš, kad atkal ziņa — aplaupīts Cīruļu veikals. Miliči un *istrebiķeļi* trako, bet nav ne zirgu, ne ratu pēdu, jo aizmugurē pietas eglītes, kas pēdas aizlīdzinājušas. Aizgāju pie sava kaimiņu puisa Imanta Arāja, kurš ieroču dēļ bija iestājies *istrebiķeļos*. No viņa uzzināju, ka *istrebiķeļu* priekšnieks Mazurs trako, katru nakti uz ceļiem un pie veikaliem liek novērotājus, pratina iedzīvotājus, bet rezultātu nav. «Esam izmocīti, negulējuši,» žēlojās Imants. *Istrebiķeļi* dzīvoja tur, kur pašreiz atrodas Veselības un sociālās palīdzības centra reģistratūra, bet Mazurs — vīrs aptiekas.

Kādu dienu skolotājs Ernests Kajakš atbrauca ar skolas veco *Renault* automašīnu un sensacionāli pavēstīja — dienas laikā aplaupīts Blāzmas veikals! Dundagas kooperatīvam pašam sava auto nebija, tāpēc tas nomāja mašīnas vai nu no pienotavas, vai nu no sīrupfabrikas, vai arī no skolas. Ernests ar draudzeni blakus un ar sagādes priekšnieku kravas kastē atgriezies no Ventspils ar kooperatīva precēm, kad viņus pie Blāzmas veikala nostopēja vīrs ar granātām, dunci, pistoli un vēl automātu uz krūtīm. Sagādnieks, krievs pēc tautības, sākumā blāvis, kas par lietu, bet, ie-

pie zemes ar vienu sitienu, miličus visādi muļķoja! Bet kādu laiku no Dundagas bija pazudis. Jautāju, kur Kārlis šo laiku bijis. Viņš paskaidroja, ka bijis *jānoliens*, lai par ieroču nelikumīgu glabāšanu nebūtu tālu jāaizbrauc. Viss skaidrs. Sākās jautra uzdzīve. Bieži vien pēc kroga oficiālās slēgšanas palikām nelielas kompānijas, Kārlim netrūka visādas draudzenes, dzērām un liksmojām, reizēm uzaicinājām kādu muzikantu, izdejojāmies. Gadījās pat, un ar Kārli tā notika bieži, ka nosaudāmies turpat pie galdiņa līdz rītam.

Tad pēkšņi inventarizācija un vairākus tūkstošus rubļu iztrūkums! Krogs labu laiku nedarbojās, Kārlim tiesa un cietums, arī mūs pratināja, taču trūka pierādījumu, ka būtu kaut ko piesavinājušies.

Neenotveramais laupītājs

Dzīve tikām gāja uz priekšu. Kroga atkal liksmoja tauta, līdz kādu dienu dundadzniekus satrauca ziņa — krogs izlaupīts! Atmūķēts noliktavas logs, pa kuru iekrāva bufetei atvestās preces, un divzīgu pajūgā sakrauts viss ēdamais, dzēriņš, nauda no kases un pat lielā petrolejas lampa, un laupītāji aizbraukuši pa Vīdales ceļu. Nu kājās milicija un *istrebiķeļi*, tie sadzinuši pēdas līdz *Kušķu* (Napska) mājām. Tālāk pa labi uz veco skolu, tad pa ceļu gar Piltenes purvu līdz Ķurbes ceļam, bet tur pēdas nojūk. Pēc divām nedēļām aplaupīts Kaļķu veikals, vēl pēc kāda laika — Plintīņu

cauri radiatoram atsitusies pret motoru, otra laimīgi izskrējusi starp Ernesta draudzenes kājām un cauri kabīnes aizmugurējai sienai. Izcēlies liels skandāls starp priekšniecību un padotajiem, pēdējie taisnojušies, ka viss noticis pēkšņi, automātiski un uztraukumā. Labi, braukuši visi skatīt vietu, kur pārkrautas preces. Meža ceļā tikai ratu slīdes vien bijušas. *Istrebiķeļi*, uzzinot, ka laupītāji bijuši tik labi bruņoti, kategoriski atteikušies sekot, un arī paši priekšnieki acīmredzot nobijušies no drošas nāves.

Pēc tam Imantam apvaicājos, kā veicies laupītājus ķert. Viņš tikai pasmejās — nezinojot jau, kur meklēt, jo visi gali kā ūdenī. Esot sacelti kājās visi tautas miliči (apbruņoti civilisti), partijas biedri un visādi stukači, novēroti ceļi un aizdomīgās mājas, norīkotas nakts patruļas, bet nekā. Mežos jau baidījās līst.

Tik dēļ jums, daiļās dāmas

Taču jautājums atrisinājās pats no sevis. Kārlis Felšs (jo laupītāju vadonis bija viņš!) bija pierunājis Ventspils cietumsargu, kādu krievu karavīru, bēgt kopā ar viņu. Tā viņi sirojuši un laupījuši, līdz pievienojies vēl kāds, it kā ancenieks Grīnbergs, bet to Imants īsti nezināja teikt. Skaidrs, ka viņi gājuši arī meitās, un Kārlis vecākajiem puīšiem griezis arī pogas. Kādu dienu viņi kārtīgi sadzērušies, un jauneklis atkal taisījies meitās, bet vecākie nav ļāvuši. Kārlis tomēr gājis, vecie tvēruši ieročus, taču jauneklis bijis ātrāks un nolīcis abus pie vietās. No rīta, atjēdzies no dzēruma, Kārlis neredzējis citas izejas kā iet pie *istrebiķeļu* priekšnieka Mazura un visu pateikt.

Imants arī izstāstīja, ka mežā pie kāda strauta uziets jau kara laikā izbūvēts kārtīgs bunkurs ar vairākām telpām, un visas tās bijušas pilnas ar mantām, ka tās tik tikko varējuši sakraut divās automašīnās kravas kastēs. Apskatot telpas, Mazurs pamanījis kādu ādas portfeli, palūkojies iekšā, momentā pasitis padusē un nav izlaidis no rokām līdz pašai Dundagai.

Tā beidzās stāsts par Dundagas Kaupēna Kārļa Felša gaitām un traģisko galu piecdesmito gadu sākumā.

Vilnis Petrovics

Izida Ozola (1928)
Aina Bērziņa (1926)
Aina Olšteine (1931)

«Dundadznieks» Nr. 2 (59)
2007. gada februāris.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērkalns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlaps, Austris Kristapsons, Velta Metene, Aivars Miška.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegusi amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijas — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 550 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize